HADRIANI BEVERLANDI
DE
FORNICATIONE
CAVENDA
ADMONITIO:
SIVE
ADHORTATIO
AD
PUDICITIAM
ET
CASTITATEM.

LONDINI:

Prostant apud CHRISTOPH. BATEMAN,
Anno Dom. cIↃ IↃC XCVII.

Cyprus 853.

BIBLIOTHECA BODLEIANA

Viro Clariſſimo

EDVARDO BERNARDO

S. P. D.

Hadrianus Beverlandus.

QUamvis tuæ literæ, Vir Clariſſime, nonnihil habeant acredinis, ſingularem tamen mihi attulere dulcedinem. Sciebam enim te illas non vulnerandi, ſed ſanandi cauſa ſcripſiſſe. Quare non poſſum non gratias refundere maximas pro tam ſalubri admonitione. Profectò γλυκύπικρον iſtud candidioris amici

uſque adeo cor meum pertentavit & animum, ut nihil magis habeam in votis quam præſens à præſente identidem eodem ἱερῷ πίκρῳ irrigari ac perfundi. Et cum fama mea laboret (qua jure quave injuria deſiniat Lex Rhemnia) enitar omnes illas calumnias vitæ morumque emendatione eluere. Fateor me ſæculi deliciis inescatum in lubrica illa ſemita cecidiſſe non ſemel. Non tamen ſponte nocens, ſed ἁμαρτωλὸς, ut alii viri egregii, lapſus cinere & cilicio peccatum expiavi. Ex quo placuit Deo ſe mei miſereri, & Sereniſſimo Regi viſum fuit me poſtliminio reſtituere in patriam, deſii quoq; pœnitendas ſectari voluptates: adeo ut juveniles infirmitates nunc non plus ad me ſpectent

quam

quam ad infantem ſecundinæ. Et cum nemo ex muliere ſatus perfectum habitum conſequi poſſit perſeverandi in puritate, (nam lex hujus peccati ſemper obluctatur legi mentis renovatæ) ideo peto ut tuo in rectam ſemitam ſubinde retinear conſilio. Cum longioris vitæ prædem arceſſere non poſſim, tempus eſt ut inter vitæ mortiſque diem ſtatuam interſtitium, quo cœleſtia poſſim cernere & tandem Chriſto duce adire. Quod ut ritè perficerem non potui alium exoptare Inſpectorem quam te συναδίστερον. Citatis itaque paſſibus Oxoniam verſus propero. Dabam in procinctu ipſis Kalendis *Februarii A. D.* ↀIↃ IↃC XC.

Inimicis

Inimicis Pacem.

CUM Libellum meum de P. O. post ſexdecim annos forte mihi monſtraret ac prælegeret Germanus, vix exprimere potui qui fuerim conſternatus quod ſcripturiens talibus tempeſtatibus olim jactatus eſſem. Damno calorem improvidæ illius ætatis. Deteſtor adulterinum ſtylum & nequiorem ſenſum. Gratias Deo quod tandem velamen, quo miſerè cæcutiebam, ab oculis meis amoverit, nec ſiverit me diutius huic pertinaciæ patrocinia quærere abſurdiora. Idem ille cordium ſcrutator Deus adeo mihi fuit propitius eamque mihi mentem dedit, ut omnia, quæ de hoc argumento ſcripſeram, combuſſerim, & libros de P: V. ad Rectorem M. Acad:miæ Lugduno-Batavæ tranſmiſerim. Rogo omnes qui clàm, vi vel precario aliquid à me poſſident MS. ut iſtud mihi remittant, ut & id ipſe quoque tradam Vulcano. Quod ſi quis negligat, illi omnes imprecor calamitates quæ Maligno & Perfido ſolent contingere. Hoc veſtra intererat non ignorare.

HADRI-

HADRIANI BEVERLANDI
DE
Cavenda Fornicatione
ADMONITIO.

PErmittite, Academici, ut vos exhorter ad Pudicitiam & Castitatem. Quanquam mihi non arrogo ut recta præcepta ipse æger valeam dictare: conabor tamen, quantum mea mediocritas fert, homunculus unus è multis vernans, talia ægrotis suggerere consilia, quibus naturæ vitium, si non in totum deponere, at saltem non ultra fovere pergent quantulocunque modo edocti. Et cum primæ schedæ non nimis verecundæ displicuerint multis: spero has chartas, quas magno temporis & ætatis intervallo literis esse mandatas

ſtylus indicat, offenſuras nullis. Quantum in orationis, tantum in vitæ genere profecimus; quod utrumq; nunc temperatum eſſe jurati quoque hoſtes non negabunt.

Quoties crudeles illas, quibus tantopere inſaniunt impuberes & ultrò in ſui exitium ruunt pubeſcentes, recogito petulantias: toties indignatione commoveor, quòd duo vel nemo temerè ac impunè in nefarias has paſſiones prorumpentes, figuratè aut apertè redarguerit, aut maturè ſerióque repreſſerit. Nulla alia magnopere re perſeverant flagitioſis deſideriis indulgere minores, quam quod ea flagitioſa eſſe ignorent. Tardè cognovi fraudi eſſe adoleſcentibus, quod neſciant ſe ſua vivendi ſpatia præcipitare, avidè atque effrænatè obſequendo voluptatibus corporis. Cùm itaque ſtupor ætatis ſibi ipſi ſit maxima clades, non intempeſtivum fore putabam, ſi caliginem, qua univerſa premitur pubes, diſcuterem, & inſtantis pariter ac æternæ mortis, quod inopinantibus imminet, inhiberem ac averterem periculum. Licet multò ſatius

videri

videri poſſit haſce nequitias ſilentio damnare; facit tamen morbi epidemici gravitas ut de remedio cogitare debeamus. Novimus quanto quis odio, ubi maturior triſtiſſimas ſtultitiæ ſuæ pœnas pendet, proſequatur illum, qui primus huic amentiæ frœnum laxavit aut ſupparaſitatus fuit. Ob hanc indulgentiam matrem, ob eandem conniventiam Senecam multis execrationibus proſcidit Nero. Agedum, ſui oblitos ad ſaniorem mentem revocemus, ſanitatis ſanguiniſque ſui prodigos diſcriminibus liberemus.

Nullum animal ab ſatu ad mortem feſtinat: ſolus homo in natalis ſui exordio in ſuum ſuapte ſponte ruit parricidium. Simulac ſciendi cupido *Quomodo in mundum pervenerit homo?* ſe incipit in puero moveri, ſtatim fit inquietus, ſubargutulus: ubi eam indeptus eſt notitiam fit ingeniosè procax. Per totum adoleſcentiæ tempus hoc pruritu conflictatur miſellus, & quanto ingenioſior, tanto nequior aſellus.

Ne itaque intempeſtivè hæc ſcientia adoleſcentulos inciſaret, oportet tenel-

lula

lula ætas roboretur *Innocentiâ*. Tum regi debet puer cum incipit se posse regere. Nam cùm sibi videatur maximè sapiens, idiotâ stultior est.

Hos stultos ante cæteros obsidet antiquus Draco. In iis delicias facit Saclan. Et ubi in lecto indomiti phantasiis se dant prætextati, cum illis pervigilat Κύπρις donec eos his irretiat erratis.

Vos qui cupitis liberos innocentes, ne finite eos solos, vel cum ejusdem ætatis pueris dormire. Si illos velitis integros ac incolumes ne finatis vestros cum abjectis, petulantibus, & lacessentibus ludere aut natare. Nam cum relaxandi causa se jucunditati dat juventus, sæpe Davus aut Geta vernili blanditia herilem filium scitu exitiosissimum docuit. Trivialis sortis pueri, plerumque majorum ejusdem educationis juvenum nequitiis incrustati, solent verniliter bene natis blandiri & alter alterum in vitium trudere. Quare arcetis à familia vestra malè præcinctos & in liberorum tuorum convictum arcessite æqualem lectissimæ

mæ pubis delectum. Adoleſcentes ſanctiore diſciplina muniti parata exitiis brevia prælucentibus pharis fideliter notant ac indicant. Præterea vos parentes cavete ne quid fœdum, turpe, laſcivum, triviale aut ſcurrile in in eorum conſpectu faciatis aut dicatis. Curatote ne talia efferatis quæ malè ſuſpicacium [illegible] accendant. Tenerrima in minutis oculorum auriumq; verecundia. Animum ad quodvis intendunt naſutuli. Ad anceps verbum dubitant ingeniumque advocant auriti. Et cum maximè, naturâ ſtimulante, ſenſuum delectationes appetant minorennes, omnia quoque in delectabiliorem deflectunt partem, nunquam ſibi ipſi non infeſti.

Cuivis affectui fervidè inſerviunt adoleſcentuli & dum quod velint promovent, quaſcunque occaſiones non tam legunt quam rapiunt. Sæpe blanda titillatione incenſus inhibetur à pudore: ſed ne flamma interiores edat medullas, ſe ſubducit in diverticulum & ad peſſimum quodque deſcendit commentum. Cum itaque ſuſpicionibus

bus minimis commoti, aucupiis lumbos perurentibus se pascent improvidi, ideo illis adsit Ephorus, qui eorum gestus & gressus observet, insubidosque eorum appetitus miti censurâ, pudoris fræno, domet. Josephus fratres ex Bala Zilphaque natos inter segnia voluptatum ad hanc temulentiam pronos accusavit detulitque ad Patrem Jacobum, *Gen.* xxxvii. 2. qui itidem alia, sed falsa, commenti sunt ut adolescentem facerent invisum.

Plato dubitat an à pœna capitis possint excusari qui tam malitiosè se destruunt. Plinius illos veneficis comparat, quæ partum medicamentis abigunt. Marcionis mollitiem immani Herodis crudelitati æquiparat Tertullianus. Æschines ob hoc crimen Timarchum è consortio hominum proscripsit. Utut sit, ne conniventiâ Pontici fiant deteriores, patratum facinus severâ emendatione lustrandum. In Gallia si inter colluſores quispiam tam profligatæ fuerit improbitatis, ut audeat hoc ἀμάρτημα committere, illum solet turma distento sago in sublime jactare:

Ibis

Ibis ab excusso missus in astra sago.

Profectò nihil sanitati & crescenti vigori damnosum magis esse quam hanc stoliditatem norunt quotquot deliciarum carnalium pœnitere incipiunt. Sicut sanguinis profusio debilitat hominem, ita intempestiva seminis, quo conglutinatus, excretio infringit & frangit crescentem. Μαλθάκους, ὀκτεσθηλυμένους καὶ ἀσώτους, celeri viâ ad effœtam labi ætatem nemo nescit, qui noverit non magna molitione se perdere posse immaturos. Sicut ex Sodomæ pomis, ita ex his malis intempestivè lectis, ampla cinerum seges *. Qui à teneris hanc audet inchoare ἐγκοπὴν, ille sui ipsius est μάστρωπος. Simulac adolescens phantasiæ operatur incestæ, simul quoque concitatissimè tendit ad mortem. Qui tam pretiosum dilapidat oleum, is sibi sanguinolentas infert manus. Qui

* *Planta quæ citius quam par est floruit, flavescit. Fruges si spicam ante geniculum protulerit inanis erit & semen imperfectum* ὀκ Κήπου Ἀδωνιακοῦ. Arriani Epictetus, iv. 8.

suo

ſuo ſanguine manus ſuas commaculat, is ſui crudeliſſimus interfector. Diſſolvit conglutinationem, quâ, adverſante naturâ, divulsâ pedetentim cinereſcit homo. Proinde erudiat Doctor furioſos quam capitalis ſtupor ſit ſe contra naturam inceſtare. Diſcant hi verecundiæ ſuæ temeratores, qui tam inexpiabile ſcelus audent patrare. *Regnum Dei non poſſeſſuros molles*, 1 *Cor.* vi. 9. Quo dicto Ambroſius Auguſtinum, mollitie hac madentem, ab inani ac ſterili voluptate revocavit ad virtutem.

Hoc flagitium, quod in perniciem generis humani dementia excogitavit, patranti voluptati eſt: ſed ejaculato œſtro ſequuntur maximi doloris aculei, qui mentem obtundunt artuſque omnes & nervos depopulantur. Vos qui demum exitialem incipitis intelligere inſaniam, cum lanugine reſecate pueriles errores, facitote finem ſuppliciis tanti ſtuporis. Quis autem eſt integri ſenſus qui Diogenem falſis deluſum imaginibus non abhorreat? Integræ famæ qui Dionem Pruſæum non

non oderit? animi sui salutisque satagens, qui Jul. Cæs. Vaninum non tardipedi Deo devoveat. Fit enim ὅπως νεκρόν. O demens!

Ipsam crede tibi naturam dicere verum,
Istud quod digitis, Pontice, perdis homo est.

Elementa hujus pruriginis eradicate monito D. Pauli, *Omniscio Numini præter innocentiam nihil esse secretum.* Ille enim est intimus cognitor, domesticus speculator, assiduus observator, individuus testis, & inseparabilis judex, ultorque severus. Quis non timeat omnia videntem, occulta animadvertentem? Qui istud figmentum malum nutrit, ille idem nunquam non experietur contumax. Hæc mollities in pueritia fœmina est, ubi robusta evasit, masculus fit. Nam *si secundum viam tuam perrexeris incedere, etiam cùm senueris non recedes ab ea. Prov.* xxii. 6. Qui blandiendo dulce fovet malum, ille in sinu alit serpentem, educat scorpiones & emittit scolopendras. Nolite puerilis

puerilis dementiæ memoriam refricare vel περιαυτολόγοι præteritas nequitias enarrare in voluptate: sed potius ista deliria recolligite pœnitentes in amaritudine atque dolore. *Mementote Creatoris vestri in diebus juventutis vestræ, Eccl.*12. Cum optimus quisq; abstrahatur à labore, & detorqueatur ad voluptatem: ideo adolescentiæ Moderator pubem provocet præmiis ad corporis mentisque certamina, adhibito timore nolenti. Ubi hæc ætas recens, tum plicatilis; simulac dura nec corrigi nec reformari potest. Sicut quæ molli imprimuntur ceræ, altius descendunt: ita quæ primò imbibunt teneriores animi semper custodiunt. Prima formatio in omni ætate mirificos effert fructus, non solum quia nunquam deserit, sed quia usque in extremum vitæ tempus jucunda est. Quare si velitis ut ardua & aspera non detrectent majorennes, habeant minorennes laboriosam & *exercitam* juventutem. Coloris boni dignitas decet adolescentem: Hæc exercitationibus tuenda. Juventus non solum exercitiis membra fatigabat,

gabat, sed & frigore atque pruina, inediâ ac fame indurabat corpora sua, mentemque juveniliter exultantem severioribus studiis vigiliisque improbis politiùs limabat. Esuriendo, sitiendo, algendo, æstuando, studendo evadimus heroes. Hac arte Hercules, Achilles, Themistocles, &c. adolevere. Ne in segnitiem torporemque resolvatur pubes, semper laudibus extollenda est virtus eaque sententiarum inculcanda præceptis. Si cupiatis ut liberi tui recte adolescant, pascite illos tali cibo, qui nisi esurientibus placere non solet. Firma corporis constitutio acquiritur cibis vulgarioribus. *Bonarum rerum consuetudo pessima.* Plato jubet ut pueri usque ad vigesimum secundum annum vini usum ignorent, atque ut Veneris sint inexpertes usque ad solennium nuptiarum tempus. Simile Crotoniatas docuit Pythagoras, teste Jamblicho,

Satis est fluviisque Cereque.

Cum plus æquo ſemper, quæ volunt, appetant juniores, ideo ſi ſpes veſtras velitis habere ſalvas, parciùs ætatulæ indulgete. Ventura damna non proſpicitis ſi obſequamini eorum paſſionibus. Aſſueti non denegatis, ubi evaſerint potentiores, malo more deliniti omnia immoderatè concupiſcunt. Largimini quæ poſſeſſione quidem jucunda, ita ut & fructu ſint neceſſaria. In veſtitu adhibenda non exquiſita munditia, ſed moderata mediocritas. Scrutantium curioſitati ſubducendi ſunt libelli obſcœni, laſcivæ picturæ & propudioſæ imagines, hinnientium dulcedines. Nunquam plus ſoleo ſuccenſere quam cum quis ſcurrilibus facetiis virguncularum aures audeat temerare vel earum oculos impudicis conſcelerare & inquinare ſchemis. Qui blandiore lingua permulcere & hiſce iconibus irretire audet ſpectatrices, ille ſincera vaſa incruſtat, & nivæam lanam inficit nigrore.

Harum

Harum inceſtarum rerum venditores non tantum tædis ardentibus arida ſubdunt virgulta: ſed probrum caſtis, labem integris inferunt. His corrumpuntur boni, erudiuntur fracti & confirmantur jam ante perverſi. Non immeritò itaque Græci ac Romani Philiſcum & Alcæum, Laturium Priſcum & Archilogum Parium proſcripſerunt exilio, quod propudioſis fœditatibus juvenum animos contaminaſſent. *Ælian.* ix. *cap.* 1. *Tacit.* iii. 50. Cum in conviviis licentius loquantur paraſiti & ſaturi convivæ, ideo frugaliores patresfamilias ſolebant filiolas è conſpectu eorum ablegare, ne acerbæ earum aures ſcurrilibus vocibus polluerentur. Ipſæ matronæ reputabant ſe beatas, ſi interiiſſent antequam frons earum illiberalibus & flagitioſis verbis verberata foret;

Vocibus obſcœnis omnique libidinis arte

utantur Ἐφεσίᾳ. Riſus ciendi frontiſque exhilarandæ gratia jocis atque facetiis mulcere ſæpe ſoleo ingenioſos:

ſos: ita tamen ut religiosè iſtud decorum ſemper obſervem,

Salva mihi veterum maneat modo regula morum,
Ludat permiſſis ſobria muſa jocis.

Cum quicquid primum fluit ex amphora ſoleat eſſe limpidum, Deoque nihil magis ſit acceptum quam primitiæ (cùm ob candorem tum ob ardentem favorem) ideo adoleſcentuli puro corde Deum colant & aſſiduitate lectionis ſacræ habitum modeſtiæ & frugalitatis ſibi comparent. *Orandum ut ſit mens ſana in corpore ſano.* Statas horas in templo, in choro verſetur adoleſcens & à Deo petat remiſſionem peccatorum & opem Spiritus Sancti, qua antiqui Draconis, qui per ovile Chriſti tanquam leo famelicus ſemper oberrat quærens quaquaverſum quem devoret, retia cavere & effugere poſſit: & pro impetratis refundat iterum Largitori gratias, & non deſinenti lingua Munifici concelebret laudes. Conciones ſacræ quoque non ſegniter excipiendæ. Polemo perditæ luxuriæ adoleſcens

dolescens postquam Xenocratem contra voluptatem perórantem audivisset, conspuit scortillum. Acte, Neronis Concubina, Pauli apostoli institutione sacramentum militiæ Christianæ dedit, si fides * Chrysostomo ad *Philip.* iv. 22. Cum solus amans sua tædia fallere nequeat, atque hirquitallus plerunque evadat ὑβριστὴς, ideo fugiendum est otium, & seriis egregiisque incumbendum studiis. *Otio qui rectè uti nescit plus negotii habet quam cum est negotii in negotio.* Nam otiosus nisi vacet Musis, illum invadit & occupat temulentia. Si non temulentus, fit desidiosus. Desidia est suscitabulum cupiditatum, adjutrix vitiorum.

——— *Ni*
Poscas ante diem librum cum lumine: si non
Intendas animum studiis & rebus honestis,
Invida vel amore vigil torquebere.

* *Vide & L.* 1. *c.* 4. *adv. vituper. vitæ monastic.* vel potius *Poppæa Sabina, de qua Tacit.* xiii. 45. *Ann.* Adde *Joseph. Lib.* xx. *c.* 7.

Improba hæc Syren eſt tentatrix ſanitatis. Ne homo lapſus nihil agendo vitam brevem faceret breviſſimam, providiſſimè Deus injunxit laborare. Frugi hominis eſt induſtrium, gnavum laborumque eſſe patientem. Boni patrisfamilias eſt frugalitatis & vigilantiæ exemplis prælucere ſuis. Ex inertiâ luxus, ex luxu morbi, ex morbis mors intempeſtiva. Ne itaque nos nihil agendo ſepeliamus vivos mortem laborando & ſtudendo fallamus, agros ſarculo findamus & ad cretam uſque fodiamus. Cum εὐπερίστατος per nebulam objiciat peccandi irritamenta, ideo non tutum eſt juveni in ſolitudine vagari. Crates cum in latebroſo ſeceſſu videret juvenem ambulantem interrogavit, *Quid illic faceret ſolus? Mecum*, reſpondit, *loquor*. Cui Crates, *Cave ne cum homine malo loquaris*. Nam ſi ſalax ſis, malo viro proximus es. Pravæ illæ cogitationes, quibus hominem in exortu perfodit Samael, nobis ſemper adſunt. Quod imaginationes ex traduce laſcivientes prurienteſque inchoant, ille perficit. Omnes

nes laſcivæ phantaſiæ ſunt ex Satana, 1 *Cor.* vii. 5. Qui laſcivis oblectamentis & ludibriis implicatus tentationibus dat locum, is incipit ſervire dominæ cupiditati, & cum obſequitur ad nutum ejus ſemper eſt paratus, & ſub tyrannide impotentis ſui hoſtis eſt quaſi catenatus. 2 *Corinth.* v. 5. Cum itaque Spirituales nequitiæ mimum agere non deſinant, ideo melius eſt cum quolibet eſſe quam ſecum. Cum laſciviendi occaſio tollatur convictu juvenis probi, qui vitæ ſuæ modum habet, ideo imprudenti ſemper adſit συναγωνιστής, coram quo peccare non audet. Convictor cum contubernali prodeant foras. Sic alter alteri in æmulationem virtutis accendet. Nulla res nos magis ab incepto pravo avertet quam ſi cogitemus Deum non tantum Inſpectorem eſſe actionum noſtrarum: ſed & primos in cerebro motus laſcivos ſcire & deteſtari. Si tanquam illo omniſcio auſpicemur cogitare & ſic finiamus diſſerere, nunquam tentationibus abripiemur perverſis. Sicut Deo nihil acceptius puro ani-

mo: ita quoque nihil ei invisum magis quam spiritus immundus. Cogitemus cerebrum nostrum templum esse Dei. Si hoc Dei delubrum hujus sæculi reduviis sit inquinatum & malarum cogitationum sordibus pollutum, necesse est Spiritus ejus sanctissimus recedat atque abeat totus. Quomodo purissimum Numen inhabitare vellet impurissimam cavernam μιᾶς ἀκαθάρτου; Quare avertamus mentem à cogitationibus. Deo exosis. Hæc est voluntas Dei ut salillum animi semper circumferamus mundum. Ὅλε πᾶς ἀκάθαρτος οὐκ ἔχῃ κληρονομήσῃ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ & Θεοῦ. Si velitis hoc possidere purum, hanc tenete formam vivendi ut tantum corpori consulatis,

Quantum Socratici ceperunt ante penates.

Si pater sis, vive castè & temperatè. Nam si ipse fueris nepotatus, fieri aliter non potest quin tui filii tua quoque legant & mox impleant vestigia, *Peccaturo obstet tibi filius infans.* Cum Ἀφροδίσια γάλα τ οἶνον ἔφη ideo utamini vino exiguo. 1*Tim.*v. 23. Cra-

tes

tes venereorum affectuum cataplasma dicit esse famem. Hieronymus oblu-ctantem carnem inediâ quorundam dierum subjugabat. *Epist.* 22. Hilarion ventrem modio subinde castigabat iniquo. *Quid faciam asselle ut non calcitres? Non hordeo, sed paleis te alam.* Mulierosus Stilpo vitiosam naturam ita duro vitæ genere compressit, ut nemo unquam in eo libidinis orexin viderit. *Estote sobrii.* Athletæ ut lucrarentur βραβεῖον abstinebant ab ingluvie ac Venere. *Ælian.* xi. 3. Quod si hoc fecerint vani ut obtinerent gloriam, quid non faciendum Christianis, qui subactâ ac domitâ cupiditate non caducam, sed immarcibilem reportabimus coronam.

Neque ullo alio fundamento cæteræ superstrui possunt virtutes quam temperantiâ. *Jejunium* enim *purgat mentem, sublevat sensus, nebulam cordis dispellit, carnem subjicit rationi, libidinis ardorem extinguit, inducit castitatem & accendit lumen pudicitiæ.* Hæc ille Expatrator Augustinus.

Vere spirituali Christiani jejunabant in pane, sale & aqua

aqua uſque ad noctem, *Auguſtin.* i. 33. *de Morib. Eccl. Epiphan.* iii. 75. Abſtinebant à carne & vino. *Chryſoſt. Hom.* 8. *de Pœnit.* & à Venere. 1 *Corinth.* vii. 5.

Cum pecori os humile & pabulo proximum, homini vero vultum erectum ſublimioremque dederit natura; videtur ea hanc nobis impoſuiſſe perſonam ut glorificemus creatorem noſtrum in corpore & ſpiritu, quæ ſunt Dei. Alendos non ſaginandos nos ratio docet. Quo quis magis corpus ſuum ſaburrat eo illud magis enervat. *Hippocrat. Aphor.* ii. 10. Nemo majora morbis quin & morti ſuggerit pabula quam qui voluptati ſubminiſtrat alimenta, Apoſtolus Cretenſes homines impuriſſimos cum Epimenide vocat γαστέρας ἀργὰς, Epiſt. ad Titum, *i. e.* πολυφάγους *ventres celeriter digerentes* quicquid receperant cibi & ſemper inanes. Qui proſtratum appetitum acrioribus cibis acuit, is ſeipſum armat in ſuum exitium ſibique juſta facit. Non tantum corpus lædit intemperans, ſed & animum ſuum in diſcrimen adducit. Animi acies vigorque ſupprimitur crapula,

pula, & velut luto cœnoque demergitur. Omnis corporis ſagina noverca rationi. Nam cum ratio receptaculum ſuum habeat in cerebro, illud nimio ſanguine humoreque obrutum hebetet, mentem ejuſque functionem gravet intellectumque avertet neceſſe eſt. Viget quidem ratio, ſed contagio corporis ægreſcit. Mens corporeis ſordibus gravata premitur in terram: inque terram depreſſa & terrenis ponderibus curvata non poteſt concipere ſpiritualia.

O curvæ in terras animæ & cœleſtium inanes.

Cum caro dominatur famulatur ſpiritus: cum mortificatur caro vivit ſpiritus. Nam cum animus à corporis obſequio deceſſerit, iterum fit ſui compos. Amici cujuſdam languor admonebat Plinium *optimos nos eſſe dum infirmi eſſemus.* Lib. vii. Ep. 26. adde 2 *Corinth.* xii. 4. Quiſquis ergo animum mentemque ſuam exoptat vegetam atque alacrem *fit ſobrius.* Generoſior ſpiritus animum deducit à corpore & cum

cum meliore & divina parte versatur. Anacharsis quia sobrius & abstinens ideo continens & sapiens. *Strabo* l. vii. Si mens per hanc vitam hisce cœni voraginibus fuerit immersa, non poterit corpus deserens illico fieri particeps divinitatis. Ex quo suas exuvias deponit animus, eodem, quo semper fuit prostratus, manebit sopitus sopore :

Quin & supremo cum lúmine vita relinquit,
Non tamen omne malum miseris nec funditus omnes
Corporeæ excedunt pestes: penitusq; necesse est
Multa diu concreta modis molleſcere miris:
Ergo exercentur pœnis veterumque malorum
Supplicia expendunt ———

Proinde non nisi profusus stupor videri potest nutrire animi desertorem & corporeis voluptatibus cœlestes, ad quas capiendas nati & instructi sumus, prævertere delicias. Ne itaque mens perituri

perituri corporis ſit mancipium, ſed potius melioris partis flammula ardeat, æternæ mortis apparatum vigilantia ac ſobrietate avertamus. Vos autem commilitones, qui inſperatis pecuniis ditati largitate nimia inſolentiùs commeſſamini, nolite vos perditos longius perdere. Difficile eſt finem facere libidini niſi crapulæ feceritis. Non tam mare, vento æquor turbante, ſævit quam medullæ in ſpina dorſi vino calefactæ & inflammatæ. *Vel heri in Vino quam immodeſtus fuiſti!* Temulentus amabat nuda videre & βδλυγὸς monſtrare. *Habacc.* ii. 15. Sicut Dalila Sampſonem & Combabum Stratonica non niſi ebrios ſolicitarunt, ita iſtæ veneficæ, quæ lucem peroſæ vagantur per plateas, non niſi concubia nocte vos ebrios adoriuntur. Quare ſi velitis veſtri eſſe compotes & has harpyas, has peſtes, has cloacas prætterire, ne mentis calorem vino obruatis, ſed mordicus hæc tria teneatis,

Veſci citra ſaturitatem.
Impigrum eſſe ad laborem.
Vitale ſemen conſervare.

Ex diurnis commeſſationibus impura proveniunt ſomnia. Qui edunt priuſquam eſuriunt, quique bibunt antequam ſitiunt, vivo gurgite exundant. Celſus *l.* iv. *c.* 21. præſcribit ut incontinentes ex aceto edant rutam vitarentque ne ſupini dormiant; ſed in utrumque latus, in aurem, in tempora, quietis ſedes, ſe vertant. Addit *Plinius lib.* xxxiv. *c.* 18. laminam plumbeam lumbis, radicem cicutæ teſticulis applicandam, foliaque agni caſti ſtragulis ſubſternenda. Verum hæc omnia Leydæ inveni farfari eſſe folia. At vero ex quo in Britannia cœpi negligere cœnas, deſiit me noctu interpellare Cupido. *Etiam in noctibus erudiverunt me renes mei.* Pſal. xvi. 7.

Peſſimus eſt mos à veſpera ad noctem protrahere cœnas atque ad ſatietatem edere. Immundi ſpiritus hac ratione non ejiciuntur. Jejuniis macerari debent lumbi & jecur refrigerari

gerari lactucis. Sic hoc fiet gelidum & illi temperati. Si aliquid cœnandum, quo ſomnus membris poſſit conciliari laſſatis, veſcamini eſcis non nutrientibus. Paſcamini olivis, cichoreis, portulacis, rutis & ſubinde malvis. * Cum maxima ſit menti cum corpore affinitas, ideo ad diſcutiendas laſcivas cogitationes prodeſt quoque Muſica. Pythagoras, ut phantaſma hilare imprimeret phantaſiæ ſolebat cubitum petiturus lyram pulſare & cogitationes ſociare chordis: matutinus πολύχορδον ſumpſit in manus perturbationeſque ex ſomniis collectas ejus modulatione expiavit, eâque in divini amoris aſcendit deſiderium. Mitigatur & hic furor mutatione locorum. Non tantum corpori ſed animo ſalubris eligendus eſt locus: agri, thermæ, ſtadia, aliique loci voluptatibus inſeſſi moribus ſunt exitioſi. Vitandi tales non ſecus ac ſi peſtilentia eſſent infecti. Eſſeni, Therapeutæ, Pythagoræi, cum ſcirent omnia ſæculi

* *Britanni olim unum ovum cum pane & lacte aqua mixto veſperi edebant*, Beda l. iii. 23. iv. 30.

lenocinia

lenocinia viſcata eſſe, in remotiſſimas abiêre ſylvas. Si tamen res tuæ expoſcant ut in hominum frequentia cogaris verſari: prudens meditatio præcedat greſſus tuos & irretortum iter teneant palpebræ. Ferito cum oculis tuis fœdus, ne videant vanitatem. Cum levibus initiis oriantur incendia: ideo faciem averte à muliere formoſa. Ἀρχὴ τοῦ ἐρᾶν, ἡ διὰ τοῦ ὄψεως ἡδονή. *Ariſtot.* ix. *Nicom.* Simulac formoſula laſcivo conſpectu intuita eſt hominem, incipit vir hærere & caligare. *Hoſeæ* iv. 8, 11. Levi ſigno palpebræ facit βοῶπις ut Argus apertis oculis pingat in tenebras. Ἔρως, ἔρως, ὃς καθ' ὀμμάτων στάζεις πόθον, εἰσάγων γλυκεῖαν ψυχῷ χάριν. *Theocritus in Helena.* Τῆς πάντες ἐπ' ὄμμασιν ἵμεροι ἔνκ. *Jeremiæ* lix. 10. Catablepæ non tantum faciunt ut intuentes oculos habeant ſeptemplices, & cæci fiant, *Proverb.* vi. 32. ſed penetrabili hoc φίλτρῳ faſcinant, jaculis occidunt Νυμφολήπτους. ὀφθαλμὸς δ' ὁδὸς ἐστι. *Muſæus.* ὁδοὶ κάλλους οἱ ὀφθαλμοί. *Max. Tyr.*

Si

Si itaque nolueritis mobili oculorum petulantia fascinari aut jaculari sagittis, nolite ad sequacium pupularum fulgetra respicere. Γυμνικὸς ὄμματα ἀκμάζουσι βέλος. Summa μαλακία desidere in Cathedris puellarum. Cum perpetuo risu pulmonem aeraque osculis atque cachinnis impleant proci ac puellæ, fieri aliter non potest quin inexplicabilibus alter alteram irretiat laqueis. Animo virili muliebres allinuntur infirmitates, enervatur vigor, & majestas virilis in similitudinem sui consortii discingitur ac solvitur. Et cum ad universi contemplationem mulieres sint maxima impedimenta, ideo studiosus, quamdiu Academicus, ne somniando quidem cogitet has formæ suæ nundinatrices. Lydia Sybarin *gymnastii florem & olei decus* amando perdidit. Quare antequam ætas dederit censendi, cavendi & eligendi maturitatem, nolite ad has cruces descendere. Quod si casu incidatis in virgines, semper erga illas adhibitote reverentiam. Verecundia oris frontisque magnum u-

trique ſexui ornamentum. Procul ab ingenuo & generoſo ſpiritu humiles dialogiſmi, procul à mente libera illiberalis garriendi ἀσέλγεια.

Διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐπὶ τὸ ξυνεσιάσειν
Διαλέγοιντο γυναιξίν. Ὁμιλίαι κακαὶ ἀδολεσχίαι.
Κακοῖς ὁμιλῶν καὶ αὐτὸς ἐκβήσῃ κακός.

Quoties ad peccandum ſolicitat oculus, illum non cum Democrito radicitùs evellite, ſed cum Clitomacho ab omni fœditate avertite. Si obſcœna narrentur auriculas non detergite, ſed illas claudite cerâ, illamque petitote ab illa nave

Quæ Siculos cantus effugit remige ſurdo.

Nam ſi ludicris ſalibus patulas præbueritis aures, ſtatim per eas quaſi per naturales canales in cor intrat libido. Sicut putridum membrum, ne ſincerior pars inficiatur, abſcindimus: ita quicquid noxium eſt & peſtiferum amputemus.

putemus. Si manus gangræna ſauciata ſit, illam reſecemus: oculi ſi incipiant ſcintillare & tremere, eos eruamus: Vaſa exſtantia ſi rebellare pergant, demetiamus: non falce aut novacula cum Origene, ſed cum D. Paulo fervidâ in virtutem contemplatione. Circumcidendum *cordis præputium*, *Deut.* x. 16. Circumciſio illa fit cùm abnegamus noſmetipſos, cùm mundamus nos ab omni inquinamento carnis & ſpiritus, cùm carnem cum vitiis ſuis affigimus cruci, cùm concupiſcentiam coarctamus continentiâ: cùm lumbos mentis præcingimus, *id eſt*, cùm animi intentiones ſegregamus ab illecebris inquinantis contagii & inſubidos impetus refrænamus. Quod ſi fecerimus, capere poterimus, quid ſit εὐνουχίζειν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Nam ſi à Deo petatis caſtitatem, & interim carnis deliciis dementati ejuſdem deſideriis ſuccumbatis & operemini, minus audientem fatigatis. Cum Neophyti propudioſam circumciſionis cicatricem ſtuderent tollere, & interim veterem homi-

nem non exuerent, illos reprehendit Apostolus, 1 *Cor.*vii 18. *Nolite*, inquit, *tam soliciti esse in extendendo* ἀκροποσθίαν *supra* κυτταρὸν *spastro: sed potius curatote ut cordis evellatis præputium. Nam sive circumcisi sive recutiti nihil est, si non observetis in virginitate pudicitiam, & in conjugio castitatem.* Quod idem dicitur, 1 *Pet.* iii. 21. de Baptismo, *Non sufficit ut sordes corporis abluantur aquâ, sed oportet Deo spondeamus cor purum, ut quemadmodum insigniti sumus terreno, cœlesti quoque adumbremur* εἰκόνι, 1 *Cor.* xv. 49.

Cùm castitas præcipuum & unicum sit puellarum peculium, ideo virgines semper sint amictæ indumento castitatis. Sciant misellæ se fragile & sua natura inerme, & ad omnes tentationes expositum circumferre vasculum. Dies itaque & noctes circa corporis sui sanctitatem excubent. Maximum castitatis conservandæ munimen aspectus verecundiâ suffusus. Pulchritudo oculis condecorata decoris non tantum amatores ex adverso intuentes à proposito lascivo avertet; sed ipsos raptores

raptores horrore ſimul & veneratione perfundet. Sicut Xenophontem, Xenocratem & Domitianum mirè decuit verecundia: ita quam maximè Puellam exornat. Quam ſcitè mulieres deceat verecundia exinde conjicite quod ipſâ proſtituti pudoris mancipia, publicis objecta ludibriis, ſemper fingant, quam non habent, modeſtiam. Inter tot mala *hoc unicum bonum* poſſidet fœmina. Caveat itaque prudens, ne hoc ornamentum prodigat aut proſtituat. Ne pudica labiis hiantibus catillet in triviis. *Syrach* xxv. 34. Impudentis eſt nimis liberali per plateas incedere vultu. *Divortant mores virginis longè à lupæ.* Impudicam oſtendit inceſſus rythmicus, vagus oculorum flexus arguunt impudicam, nutus atque renutus manuſque rejectâ cervice motæ ad pectus adulteram produnt mentem, procax cum protervo riſu verbum poſcit oppreſſiunculas. Quare quæ cupit eſſe caſta & haberi honeſta, frontem non gerat extenſam aut porrectum os: ſed lumina habeat in ſinum de-

jecta. Cum ſequior ſexus parum per ſe tutus ſit, ideo vigilent parentes aut propinqui ne filiæ vagentur incuſtoditæ. Degant minorennes ſub matris, patruæ aut tutricis conſpectu: non ἐν θαλάμῳ, ſed ἐν γυναικωνίτιδι. *Suid.* v. Nikis. Intra gynecæi penetralia ſe contineat pudica. Παρθενῶνα ἢ φύλακα πολυκλείστοις θαλάμοις. Priſcis illis temporibus, cum famoſa ſimillima meretrici eſſet, filiolæ educabantur in gremio matris. Apud Judæos matronæ aulam: virgines atrium non egrediebantur. *Philone.* In Italia matresfamiliæ cum filiabus non tantum intra ſecreta domeſtici laris manent, ſed certis locis, in quæ rarò veniunt viri, occluſæ ita ſunt arctè ut filiusfamiliæ ſuam vix videat matrem. Quæ autem ob officia domeſtica coguntur egredi, illæ non niſi ore velato prodeunt. In Germania & domeſticis finibus ſe continent integellæ, & ſi foras exeant prætereuntium juvenum alloquia taciturnitate aſpernantur. Si aliquis te ludibundè attrectet, noli increpare petulantem, ſed abito

abito læta. Nam ſi dignata fueris loqui & aperire labella, his hamis cedes in prædam,

Prima nocte domum claude, neque in vias
Sub cantu querulæ deſpice tibiæ.

Cùm illæ virgines, quæ cum pueris conſueſcunt à teneris, nuptæ imperitent maritis, ideo ludant virgunculæ cum puſiolis, nec ulli ſint affabiles quam matronæ. Segreget ſe pudibunda à cœtu puellarum, quæ famâ laborant. Integra fama ſine fabula. Si autem ob juſtas nuptias ambiatur matura, circumſpiciat ne irritet procacem. Sicut roſæ ſpinis & mella muniantur apibus: ita virginitas torvâ verecundiâ ſit ſacra & ſancta. Plurimum in ſui munimen valebit nupturiens ſi templo ſuo præficiat ædituam moroſam, *pudicitiam.* Cum infirmus animus facilè adulationibus, blanditiis, doniſq; capi poſſit, ideo quævis blandè oblata ut inſidias & corruptelæ illecebras perſeveranter reſpuat virgo. Μυλοφόων humanitates averſis auribus ſpernat,

florum ſerta defixo in terram vultu abneget.

——Τὰ γὰρ πυρὶ πάντα
Βέβαπται. ——

Cum enim oſculum ſit ſpuma ſubantis & jaculatum quintâ ſui veneni parte inficiat amatam, ideo prudens ne prioribus labris ſe ſinat ſalutari.

Φεῦγε κακὸν ὃ φίλημα, τὰ χείλεα φάρμακον ὀλί.

Omni niſu avertendus eſt tactus. Ne digitis extremis ſe tangi patiatur Virgo. Eſt enim hæc indulgentia anticœnium caducæ virginitatis. Non caſtæ, ſed impudicæ eſt ſinere horridulas papillas contrectari. Nam ſimulac procus hunc nactus fuerit favorem, illico fallaci manu perget revincire zonam teque ludificari. Audito Annam Tobiæ *c.* iii. *v.* 17. *Nunquam ſocietatem habui cum illuſoribus.* Nec patiatur ſe ad ſpectacula perduci. Illa enim ſtuprandis moribus inventa ſunt. Cum Hiſtriones & Mimi laſcivis geſticulationibus atque fabellis

bellis inflammare ſoleant ſpectatores & ſpectatrices, illi, fabulis peractis, quæ viderunt repetere incipiunt, & inter blandimenta luxus exuunt animi conſtantiam. Penelope ſimilibus præſtigiis excantata cogebatur nubere proco. Adeo ut complures quæ pudicæ exiverant, domum reverſæ fuerint ferventi veneno tinctæ ſæpeque vitiatæ. Quare ſi velitis permanere illæſæ, longe à trivialibus ludis, à vitiorum exemplis recedite. Recuſent ſagaces cum bellis cincinnatuliſque meridiari. Ipſæ mulieres quibus proprium eſt unguentis odoribuſque fragrare, juvenes odere reſinatos.

Ἀλλ' ἐμοὶ γ' εἴη πόσις
Μὴ παρθενωπὸς, ἀλλὰ τἀμφρείου τρόπου.
Euripid. Elect. 949.

Turpe eſt viro ſuperbiam captare ex muliebribus munditiis. Mulieri nunquam indecorum lavari, tergeri, poliri & expoliri. Nam dum lavantur, terguntur & poliuntur, non ſcortantur: indecorum quoque virgini femur femori ſupponere vel nimis patulo ſinu conſidere. Quoties aliquid petulans, inurba-

inurbanum & tempori alienum excidit in congreſſionibus familiarium, toties verecunda obturet aures. Cum inceſtus ſermo delibet pudicitiam & mox auferat virginitatem, ideo ſimulac conquiſitis undique cujuſque generis ineptiis ſcurra ſtudet extorquere pudicitiam, clam è conſortio decedat virgo, nec in ambiguo verbum jaculatum relinquat. Virginum aures dum pudenda dictu auſcultant patiuntur: Motus appetitus impellit ad agendum. Quæ ſe ſemel ſivit corrumpi, illa uſque ad rogum in perpetua apud nos Batavos vivit ignominia. Licet ætatis flore, formâ, opibus præſtaret deflorata cæteris: tamen virginitate avibus ſiniſtris libatâ, maritum non inveniet λυσιζώνη. In Germania ne ſutor aut ſartor vellet illi jungi, cujus virginitatis flos infauſtis auſpiciis interfectus ac proſtratus jacet, etiamſi illa nobilis & dives eſſet. Non ob id quod jugulatum virginitatis hymen nequeat reſtitui: ſed quod virtus, cum ſemel excidit, non poſſit reponi. Simulac amabilis illa *innocentia* periit; abiit veneratio.

tio. Quæ ſemel pudicitiæ fines tranſgreditur poſtmodum ſolet eſſe impudentiſſima. Denique quia materna macula futuris quoque officit liberis. Cæterum ante omnia ἐνζωνος abnuat ſacerdotum cœlibum conſortia. Sciat virgo neminem inter mortales licentiùs & ſecurius poſſe ingenitæ ſcabiei occurrere quam antiſtites religionis. Labia ſtillant favum leviuſque oleo eſt palatum eorum: at ſub vellere ignis, & ſub cute pondus latent. Romanenſes fictæ probitatis ac ſeveritatis involucris larvati Socraticis ſermonibus heroicas ſuas dotes cum pondere Neſtoris obtrudunt matronis, quæ ſimulationes virtutum ab ipſâ veritate diſcernere indoctæ, inter ſpem metumq; parant, & dum titubant, cadunt. Propoſiti compotes ſacrificuli adumbratæ ſanctitatis onera exuunt, & peracto officio iterum vulpinam induunt Patres patrati.

Tempora Santonico velant adoperta cucullo.
Illa jubet ſumpto juvenem properare cucullo.

Cùm

Cùm itaq; hi tam doctè vafréq; ſuam verſare ſciant naturam, ideo neget ſui copiam virgo Sacerdoti, cui cœlibatus injunctus eſt. Qui lateribus & lacertis valet, hic ſemper nititur in vetitum. D. Paulus Timotheum, quamvis aquæ potatorem, pudicum ac ſincerum, admonet, ne ad mulieres, niſi ſumma cum modeſtia & ſanctitate, accederet. 1 *Tim.* v. 2. At verò tantum abeſt, ut eandem licentiam concedat Tito, forſan ſucci vinoſioris pleno, ut potius hunc ipſi amputet gradum, *c.* ii. *v.* 4. Vetat illum properare ad juniores mulieres. Cum ille, qui animam primus intravit, in nos perpetuo dominetur affectus, ideo Deus inſtitutum confirmavit matrimonium, quo flagrans ſepeliretur libido. Si hunc, qui vos dies nocteſque ſtimulat, ex animo evellere velitis, ardorem, oportet matrimonium ineatis. Liquidas in caſto toro natare voluptates docuit Plutarchus. Connubio poſt lapſum à Deo nihil melius, dulcius, jucundius, aut homine libero dignius. *Pſal.* cxxvii. 3. Πᾶσι ἐκ ἀνθρώποις αἴσχιστον δεδόηται, καὶ νὴ Δία ἐστὶ παρὰ τοὺς φύσεως χρόνους θηγάτηρ οἰκουροῦσα.

οἰκουροῦσα. Qui præscriptum spernit refrigerium; is torretur intestino ardore, & consumitur vivicomburio. Εἰ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν. 1 *Cor.* vii. 9. Quanta caligo obduxit pectora vestra, cùm vos castos jactatis, quia cœlibes; eo vos incestos proditis. Omnes, quibus fœcunditas probro est, quærunt steriles voluptates. Gnosticorum facinora omnibus inscripta sunt paginis. ἐκπορνεύσασαι. *Judæ* 7.

Μήτε γαμοκλοπέειν, μετ' ἄρσενα κύπριν ὀρίνειν. *Phocyl.*

Τίτην παιδεράστης, καὶ τὸ τοῦ Ἀντιχρίστου ὄνομα. *Hesych.* Novit καρδιογνώστης hominum maternæ stirpis perosorum nequitias. Ut existimatio vestra servetur integra prævertendæ sunt civium cogitationes à suspicionibus talium nequitiarum.

Sacer est ignis, credite læsis.

Quod si necdum erga generis humani incrementa deposueritis amorem, & vos incontinentes esse sciatis, nolite longius obluctari. Qui per fundum alterius

alterius ſemitam facit, is viam ſibi ſternit ad æternam damnationem. *Prov.* xx. 17. Scitote Deum judicaturum adulteros. *Heb.* xiii. 4. Nolite itaque lectum concutere alienum.

Φεύγετε λατρείαι ἀδίκους, τῷ ζῶντι λατρεύε,
Μοιχείαν προφύλαξο, καὶ ἄκριτον ἄρσενος εὐνήν.

Neceſſitas nos compellit. Neceſſitas eſt durum telum. Non illa tantum urget rebellem, ſed & excuſat morigerum. Sitis itaq; eâ mente, ut neceſſitati ſuccumbatis. Licet votum præſtitiſtis, tamen cum nunc demum experimini vos peſſimi nebulonis ſuſtinuiſſe perſonas & adulterorum impleviſſe partes, ideo reſipiſcite & cogitate naturæ neceſſitatem efficaciorem eſſe quam hierarchicas fraudes. Non ad alienum præſcriptum, ſed ad ſuum arbitrium imperat neceſſitas, quam non fibula, non camphora, non vitex aut ſaccarum Saturni ſiſtere poſſunt. Omnes putres, *Pſal.* xiv. 3. Quid prodeſt corporis caſtitas animo conſtuprato? Nec

ſola

ſola Neceſſitas vos obligat, ſed dictamen rectæ rationis nos omnes conſtringit. Deus leges de conſervanda virginitate non tulit. *Noverat id ſupra naturam eſſe.* Theodor. Cum itaque recta ratio & dura neceſſitas infirmitatis noſtræ ſint patrocinia, ideo, dum Genua virent, rapiamus occaſionem. Parentes curatote ut virgines filias veſtras in floridâ ætate frugali elocetis marito. Nam ſæpe moræ impatientes extra nidum ova excludunt, idque non ſibi, ſed obſtantibus propinquis vertunt vitio. 1 *Cor.* vii. 36. Puellæ ex quo factæ fuere puerperæ cum vident ſe negligi & faſtidiri, operas ſuas elocant lenæ & cuivis ganeoni divaricant pedes. Non ſolebat Judaica pubes extra oleas vagari: ſed ſimulac in freto erat adſpirabat ad portum, *Deut.* xxiv. *v.* 5. Joſephus teſtatur pueros integros cum virginibus puris ἐκ θαλάμου auſpicari nuptias. Scio complures huic neceſſitati non matrimonium, ſed longe aliud reponere. Dicunt πορνείαν non tantum Græcis & Romanis, ſed & Judæis & Chriſtianis inter πὰ ἀδιάφορα habitam

habitam fuiſſe. Paucis. Non nego apud omnes peræque Gentes eſſe pauperculas mulieres, quas egeſtas cogit ut ventrem ventre alant ἀλφίτου ἕνεκα, *Hoſ.* ii. 4. quod tamen non obſtat quod hoc vitæ proſcenium ſit obſcœnum & ſordidum. *Obſcœna pecunia*, Juvenali. *Sordidum æs*, Martiali. Non ſolebant corpus ſuum mercedis gratia proſtituere municipes & ingenuæ; ſed plerumque ſervæ. *Antequam libertinæ eramus, ego & tua mater ambæ meretrices fuimus.* Peregrinæ quoque cum apud exteros extra conſanguineos vicinoſque & patrias leges vagantur, facile paſcebant inguine ventrem. Cato equidem dixit, *Huc juvenes æquum eſt deſcendere:* Intelligens circa urbis mœnia ergaſtula ubi in cryptis, trulli inſtar fornicatis, proſtabant blitææ, luteæ, ſcranctiæ & ſcrupedæ: Sed quis in illas cavernas obſcœnitatum omnium gurguſtia vellet deſcendere? Omnia illa amfractuum labyrinthi & brachia viarum ſunt ſicariorum latibula. Et cum exercitia illa non niſi in deviis dejectiſque tolerabantur locis, evidens eſt illa fuiſſe

fuiſſe indecora & ab honeſtate remota.

Nemo ire quenquam publica prohibet via.

At cum *publica* quævis via ſit lutoſa ideoque quoque vitanda illa. Cicero adoleſcentiæ quidem ſuos concedit luſus, non tamen illos ut honeſtos prædicat. Et quamvis Comici juventutem intra ſpem veniæ peccare uno ore dicant: modeſtiores tamen longe aliter de hac turpitudine pronunciarunt. Si hoc decuit Criſpinum: turpe tamen idem viſa fuit Titio Sejoque. Panegyriſta ob id Conſtantinum celebrat. *Quod nihil vagis cupiditatibus, ætati conceſſis, in pectus ſuum juvenis admiſerat.* Etiamſi Athenis, Romæ, Corinthiis ac Venetiis majoris mali vitandi cauſa publicæ tabernulæ Libidini fuerint exſtructæ. *Plin.* v. *Ep.* 14. aliiſque in locis maritimis ne nautæ poſt longum iter domum reverſi vim inferrent matronis, permiſſa fuerint lupanaria. Sext. Empir. *l.* 3. *c.* 24. illi tamen, qui expetebant

honestatem, à publicis vulgatisque corporibus non solum abstinebant, sed contra boni civis excellentiam & dignitatem esse dicebant quantulascunque extra justas nuptias sectari conjunctiones. Judæis διὰ τὴν σκληροκαρδίαν καὶ ἀσέλγειαν, licuit cum alienigena ludere: ita tamen ut si quis Hebræam tetra libidine commaculasset, pœnas daret. *Deut.* xxiii. 17. *Non erit Meretrix in Israel.* Pessimè illa transtulit Onkelos salax, proculdubio caper, adde *Levitic.* xix. 29. Pontifici non licuit ducere viduam, *Levitic.* xxi. 14. ob typum agni immaculati. Sic cape *Isaiæ* viii. 1. *Sume tibi chartam virginem:* adde *Joseph. lib.* 3. *cap.* 10. Filia ex stemmate Levi, quæ siverat pudicitiam suam extra connubium delibari, comburebatur, *Deuteronom.* xxi. 9. Non tantum Sacerdoti *Levitic.* xxi. 7. & Presbytero 1 *Tim.* iii. 4, 5. sed & cuivis Christiano probrosum ducere meretricem, 1 *Corinth.* iii. 39. *Canon. Apostol.* 17, 18, 61. Licet jura Attica & Romana non puniant meretrices & scortatores,

ſtortatores, utrique tamen infamia facti laborabant. Apud Græcos turpe fuit ſermones ſerere cum puella non nimium bonæ famæ, apud Romanos famoſæ, *l.* 3495. D. R. N. quæ ſine delectu corpus proſtituunt, erant *infames*, *l.* 43. D. eodem ac *inteſtabiles*, *l.* 3. D. *de teſtib.* Quæcunque ad hanc turpitudinem prolabatur, dicebatur *turpiter vivere*, *l* 41. D. R. N. *turpibus voluta complexibus*, *l.* 8. C. Theod. de renov. donat. *portentoſæ vilitatis*, *l.* 1. C. eodem. & *indignum genere quæſtum facere*, Plaut. in Penul. Imo ſæpe leges ulciſcebantur fœdiſſimas, quæ pudorem ſuum alienis libidinibus proſtituebant. Perductores & ſpoliatores puniri. *Aſcon. in Ver.* i. 12. Lenonibus & laniſtis conjunguntur meretrices ut infames: à conſpectu exeuntis Prætoris removebantur infames. *Apage illas ſorores quæ hominum ſorbent ſanguinem.* Lictor in totum ſubmovebat verſicolorem. *Seneca contr.* iv. 28. Tiberius exilio proſcripſit fœminas lenocinium profitentes. Caligula punivit eos, qui per imprudentiam

annulum Cæsaris effigie ornatum in lupanar intulerant. Domitianus probosis lecticæ usum ademit jusque capiendi hæreditates & legata. *Sueton. c.* 8. Theodorus è civitate illas expulit. *Socrat.* H. E. v. 8. quia erant furibus turpiores. *l.* 40. D. R. N. profecto ipsæ despoliatrices furacissimæ. Sæpe & ipsæ patiuntur damna & injurias.

Redde meum clamant spoliatæ sæpe puellæ.

Adolescens noctu è meretricis cella expulsus cereum ardentem ante fores abjecit: arsit domus. Curio Fortun.

Ut ob rixas, pugnas, injuriasque datas & ob cædes possint conveniri malefici & veneficæ, debebant lenones & quæ meretricium faciebant, nomina sua apud ædiles profiteri. *Tacit.* 1. *an.* Popinæ, ganea & fora aleatoria erant sub judice morum metuebantque quam maxime Ædilem. Prætor quidem negat se daturum judicium ubi cædes in lupanari aut aleatorum domo fuit commissa: ita tamen ut non aliorum magistratuum excludat cognitiones. Crimina talia merebantur cognosci extra

tra ordinem. Romæ Præfectus Urbis ſuper ea re cognoſcit ſi intra milliarium centeſimum ſit commiſſum. Si ultra centeſimum Præfecto Prætorio erit cognitio. In provincia eſt Præſidis provinciæ. *l.* 11. *D. de expil. hær. Pauli Sent.* v. *apud ædiles adverſus lenonem purgari*, Juſtin. *l.* xxi. 5. Nemo integræ famæ prædium vel domum ſuam vellet locare lenoni. Quod vero in *l.* xxvii. *D. de pet. hæred.* legimus lupanaria in prædiis *honeſtorum* virorum exerceri, id ſic interpretamini, quod iis inſciis hoc ſæpe fit. Denique *honeſti* in illa lege non ab honeſtate, ſed honore dicuntur, *i. e.* poſiti in excelſo, ſegregati à multitudine. Quo ſenſu apud Ciceronem 2 *Leg.* 1. *de Orator. Epiſt. Fam.* ii. *Lib* vii. *Aſcon. in Verr. Suet. in Auguſt.* 26. *in* § 4. *Inſt. de Pub. Judic. Et apud Apuleium Petroniumque*, *c.* 34. Sic *beati* paſſim pro divitibus. Græcis εὐγενεῖς Euſebio, Clementi Alexan. & Libanio *illuſtri loco natus:* malè Interpres *felix.* Vide *Schol. in Æſchyl. p.* 214. Sic Scortum *nobile:* non ex merito, ſed famæ notitia quaſi *notabile.* Quamvis

Imperator Juſtinianus multas leges tulerit in favorem mulierum, lenocinante Theodora: tamen honeſti ſervator tam ſpurca cadavera odio damnavit. Quæ ante annos xxv. corpus ſuum proſtituit poteſt à patre exhæredari. *Anth. Cod. Inoff. Teſtam.* Quæ corpus ſuum vulgavit impune poteſt rapi & cognoſci. *L.* 6. *§* 1. *D.* ad *L. J. Adul.* Anaſtaſius Χρυσάργυρον ſive luſtralem capturam ſuſtulit *l.* vii. *Cod. de Spectac.* Cæteri Imperatores cum viderent mulieres ad decus natas adeo ſui eſſe prodigas ut matronæ nomen proculcarent, ſatis pœnarum putabant illas pati ipſa profeſſione tam ſordidæ vitæ. *L.* 29. *C. ad L. S. Adulter.* Sicut furioſus qui fato hominem occidit dicitur non obligari delinquendo, cum *ſatis pœnæ ſuſtineat furore cruciatus, L.* xiv. *D. de Offic. Præſid.* ita

—— His furor ipſe
Dat veniam.——

Suo vitio quæque plectitur: Nam maximam turpitudinis ſuæ partem habet hæc vita compenſationemque erroris

erroris sui tandem recipit scortum. Quæcunque merebantur corpore, illæ plerumque erant ignotæ & peregrinæ. Et etiamsi deviantibus pœna alia non irrogetur, tamen potest non rectè quis facere, etiamsi pœna statuta non sit. Lege quæ apud Ulpianum D. Marcus *Lib.* 14. § 14. D. Relegat. *Non omne quod licet honestum est*, teste Paulo Apostolo, 1 *Cor.* vi. 17. cui suffragatur Paulus Jurisconsultus in *l.* 144. R. J. Certè multa esse quæ non oportet facere, etiamsi liceat, multis possem illustrare exemplis. Vide § 9. I. *de Nupt. l.* 1. § 3. *peric. & com. rei vend. l.* 14. § 1. *D. alien. jud. mut.* Variæ in templo justitiæ sunt leges sanctione destitutæ. Interim quotusquisque est qui impuræ non captat ludibria mentis, & tamen post μεταμέλειαν ea toto corde non detestetur? Gothi & Vandali quamvis barbari, publicæ victimæ contactum fugiebant. *Salvian. Lib.* vii. Indi quoque, tantum quantum natura admonente cognoscunt, has aversantur sordes. Licet nihil

fœdum quod toti genti publicum est: tamen nulla natio tam extra decus honestatemque projecta, quæ hanc lasciviam non agnoscat esse maculosam ac pernicioſam. Est aliquid dignius & pulchrius quod contempta voluptate optimus quisque sequitur. Nullus est fornicator, qui, simulac ab ipsa natura involuta retegit, non perfundatur pudore: mox se excruciat quomodo occultè, sine teste, sine ullo conscio perficiat. Nam nemo adeo dissolutus qui quicquid faciet non studeat celare.

Quas timidus tenebras vellet habere pudor!

Et postquam perfecit, quamvis occultè fecerit, animus fœditatis conscius se remordit & turpitudine fœda confunditur.

Cum omnis maris & fœminæ conjunctio instituta sit ut rempublicam & familiam prole augeant conjuncti: Nemo autem ea animi intentione semen cum scorto misceat, spurium ut ἐκ γάμων ἀπαξίαν, velit tollere & alere eoque genus suum turbare; sequitur hanc

hanc feminis miſtionem non conſentientem eſſe naturæ, primæque inſtitutioni repugnare. Noſcunt id ipſum Recellicluniæ iiſque reſpondentes Sertorii, fraterculi Onanis. Qui auſpicatò celebrant nuptias, illi cum incremento augent familiam nomenq; tranſmittunt ad poſteritatem: at meretrices, ne pectoris ventriſque æquor irrugetur, tantum à naturali deſcivere lege, ut retractent ſe, *Martial.* 1. 47. Cum Deus inſtitutum approbaverit conjugium ut ſemen mulieris contereret caput ſerpentis: ſemen autem mulieris contriverit cranium ſerpentis, illudque reſiduas priſtini & novi virus reliquias ſanguine ſuo abluerit: hanc vero promiſſionem non fecerit adulteris & ſcortatoribus impuras animas & inceſtas miſcentibus cogitationes, nemo non videt quanta contagione impurus ganeo ſe, pariter ac ſemen fœtumque ſuum inquinet. Sicut hæc Dei munificentia conjugatorum animos lenire debet: ita è contrà hic reatus abſterrere deberet ſcortatores à tanta fœditate. Scortator non tantum

tum corpus, ſed & cogitationes, ſermones animumque ſociat cum polluto ſcorto. Philo Judæus ob hanc cauſam eunuchiſmum Veneri prætulit vulgivagæ. Cum autem myſtica hæc ratio Judæos docuerit, ut permeans hoc contagium fugerent & moratioribus gentibus quoque θέλημα τοῦ Θεοῦ, dictamen quod menti indidit Deus, dictaverit ut vagum hoc inguen deteſtarentur. Ipſi vero Chriſtiani θεοδίδακτοι ἐπιθυμίαν quaſi ἀκαθαρσίαν ne quidem auſi fuerint nominare (Πορνεία δὲ ἀκαθαρσία μηδὲ ὀνομασέσθω, Epheſ. *v.* 3.) me pauliſper retardavit illa hiſtoria quæ legitur, *Actor.* xv. 20. Quare in ipſis Eccleſiæ Chriſtianæ exordiis iſta circa πορνείαν orta fuerit εὑρεσιλογία. Cum Corinthius, Tertulliano *inceſtuoſus fornicator*, cum cæteris zelotis *Epiphan.* 28. Antiochiæ ſcrupulum moviſſent de non admittendis in Eccleſiam Græcis & Romanis, niſi Baptiſmo & Circumciſione initiatis, atque eam ob litem Barnabas cum Paulo atque Tito profecti eſſent Hieroſolymas conſulturi Epiſcopum

Jacobum

Jacobum cæteroſque Seniores: Poſt nonnullas altercationes Hieroſolymitani reſcripſere ad Antiochenſes: Vetuit Epiſcopus ad militiam Chriſti tranſire cogitantes Gentiles tormento circumciſionis premi aut abſterreri, modo relinquant hi morem edendi profectas, morticinia & botulos cruore diſtentos: at verò de Judæis adjecit ut illi abſtinerent à πορνείᾳ. Cum Neophyti ex Paganiſmo ad Chriſtianiſmum converſi non deſinerent in deliciis habere εἰδωλόθυτα atque ob eam cauſam ſcandalo eſſent Chriſtianis ex Judaiſmo converſis: ipſi autem ex Judaiſmo ad Chriſtianiſmum converſi Neophyti inſtitutum πάτριον πολυγαμίας pergerent excolere: atque & hi ob hanc rationem offendiculo eſſent Græcis & Romanis (quibus ex Jure Civili hæc prohibitio innotuerat, *Lib.* 18. *C. ad L. S. Adult. Lib.* 11. § 12. *D. eod.* Adde *Lib.* 2. *C. Inceſt. Nupt.*) ideo ne alter alteri magnum eſſet theatrum, in rectam viam ſiſtit Epiſcopus jubetque ut hi à πολυγαμίᾳ, illi ab εἰδωλοθύτοις abſtinerent.

Non

Non vacat ſententiarum divortia excutere & quorundam ἐμβροντησίαν notare. Nam hic eſt illius textus genuinus ſenſus. Nolite credere vulgivagam Venerem hic in quæſtione fuiſſe, cum eam ante initiationem Gentiles & Judæi ſine alterutrius ſcandalo inter τὰ μέσα habuerint indifferentem: nunc caſtiori aqua luſtrati & melioribus principiis tincti, ultrò hæc ἀδιάφορα abhorruerint non moniti. Hoc tenete, Fornicationis mercedem eſſe mortem, 1 *Corinth.* vi. 10. Cum puram è fonte aquam haurire liceat, quis adeo demens ut è ciſterna diſſipata ſorbere velit lutoſam? Certe non dimidium mentis ſed totum intellectum illi ademit Jupiter, qui in cloaca mavult volutari quam in toro.

Denique Meretrix eſt ſpurcum ſolidumque cadaver. Corpori veſtro adflat illa vapores venenoſos. Valetudo cum ſit corporis honos, non poteſt non ſe maxime dehoneſtare qui eam deſtruit ac prodigit. Si quis Spiritus Sancti hoſpitium circumferat ſideratum, tamdiu

diu Spiritus Sanctus abest. Quod si à tam turpi hospitio usque ad mortem tuam Spiritus Sanctus abfuerit, quid aliud expectandum quam mors æterna. Quapropter per misericordiam Dei vos obsecro, Fratres, ut tandem mecum desinatis volutari in cœno libidinum & exhibeatis corpora vestra hostias viventes Deo. Curatote ut templum S. S. semper possideatis purum, 1 *Thess.* iv. 3. Ἀπέχεσθε ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας, οὕτω Πνεῦμα αὐτοῦ δ' ἅγιον εἰς ὑμᾶς. Εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν δ' ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ ἐ τιμῇ. Satis diu de spinis collegistis uvas & de tribulis ficos. Præterquam quod mala bestia *savam exhalat opaca mephitim*, reputate vos rem habere cum egenâ & veneficâ. Si egena rubentem non strangulet partum, sed educet, fieri aliter non potest quin iste infans ex educatione prava fiat quoque mendicus, fur & latro, cujus promotio laqueus: vel si puella, tandem illa quoque prostibulo corpore peccet.

Κακοῦ κόρακος κακὸν ᾠόν. *Eurip.*

Quod

Quod unicum ſi in præcordia veſtra dimittatis, nullus dubito quin deſiderium coeundi cum mendica mutetur in odium. Si hoc unicum non ſufficiat, auſcultate quid Regum dicat ſapientiſſimus. Cur autem erratis, μὴ φίλαν πόρνην, cum extranea, & pectus amplectimini alienæ, *Prov.* v. 20. Licet ſolus cum ſola in actis litorum vel cellis conturbetis pedes, viæ tamen veſtræ ſunt coram oculis ſuperantiſſimi. Non prodeſt ædilium conſpectum parietibus illudere. Omnes veſtras geſticulationes deſuper ſpectat is qui earum teſtis ſimul & judex erit futurus. Huic nemo rationem vitæ repoſcenti actus ſuos poterit inficiari. Quare abnegatis carnis cupiditatibus incipiamus ſobrie, juſte & pie vivere in hoc ſeculo expectantes illuſtrem manifeſtationem Servatoris noſtri, qui ſeipſum dedit pro nobis ut redimeret nos ab omni impuritate, *Tit.* ii. 12. Sic blandè à contactu immundæ nos avocat Rex gloria Regum. At non dignatur ille alloqui meretrices.

Nove-

Noverat ſagaciſſimus mortalium vulpem pilum, non mores mutare. Cum pravi tenaces inolita peccandi conſuetudine obdurent nec cogitent Deum diſſolutæ: Deus quoque illas non reſpicit, *cap.* v. Cum minorennes ætatis florem conſecraverint Priapo atque Mutino, fæces nunc ſibi offerri non poſtulat Deus. Ἄωρα κατ' ἐξοχὴν ἡ ἁμάρτωλος, *de Theodora Suidas.* Λορδυμένη, de Maria Laſari Sorore Lucas *c.*vii. 38. Rariſſimæ ſunt Magdalenæ, Afræ atque Phædones. Operæ pretium videtur δείγματος χάριν vibrans, quod olim vividis coloribus depinxit Salomon, hic ſubjicere problema. *Prov.* vii. 7. Videbat Sapiens juvenem cupidine cæcum velut tempeſtate delatum, huc hinc illuc in triviis atque quadriviis errabundum. Qui cum in omnes partes regionis cupidos circumageret oculos, cominùs obſervavit ad illum citato tripudio properantem mulierem. Erat illa περίδρομος ſive περίπολος γυνή. Callida mellito alloquio adoritur hominem, qui ſui oblitus ignorabat, velut ebrius,

quo

quo tramite incederet. O exoptate heros! Te quærebam. Te tandem inveni. Nemo est qui mecum hac nocte cœnabit, amabo mi Agnelle, dignare sodes partem cœnulæ sumere. Juvenis, dum inexspectatam reputat humanitatem, hæsit. At illa mento ejus apprehenso quasi lunam extra nubem ducetet, irretito basium impingit. Noli, inquit, mi Passercule, quicquam suspicari mali aut doli. Ecce sinum. Ecce gremium. Patent omnia. Nulla retia. Non illepidum juveni scortillum videbatur. Placent candida ubera, nec patulus puellæ displicet animus. Lætior collum ejus suaviatur: Concitata *mellitos tuos oculos fine me usque bastare.* Rogat scitula ut domum intret. Intra sodes, neque est quod curiosum extimescas. Maritus peregrè abest. Rapitur amator. Raptum brachiis suis implicat, Implicitum trans crepidinem vestibuli protrahit mulier, liminisque obserat tabellam. Capto omnia tapetia, aulæa Babylonico acu variegata, pavimenta musiva, asarota, lacunaria ebore renidentia, postes

poſtes amaricino unctos coralliſque myrtheis redimitos monſtrat. Explicat varia myrothecidia,

Tota domus gaudet regali ſplendida gaza,
Stragula purpureis lucent, villoſa tapetis,
Nil niſi vel cocco madida vel murice tincta.

Menſas quoque exhibet ex citro, vaſcula ex auro, matulas ex argento, ſcaphia ex laſano, ſpondam denique laſciviſſimis exciſam figuris, pulvinar ex molliſſimis gauſapis, culcitram egregiam, linteamina ex lino byſſoque eaque florenti croco, cinnamomo ac hyacintho induta: Adeo ut deliciis delibuta eſſent omnia. Agedum, inquit, ſi non faſtidis fœminam hoc anno primum expertam virum, ſume amplexum. Inter profuſiſſimos hos apparatus opiparæ adferuntur dapes. Edunt, bibunt. Poſtquam quaſi ad victimam porcus, ſe ſaginaſſet ganeo & vino, ſale, & omnibus cachinnis

lautè partem noctis transegiſſet, ſaginâ gravis cubitum petit. [Audi quid contigit Londini.] Mutuis animis amant ſpatiumque decurrunt amoris. Ubi varia poſt itinera marcidum occupat ſopor, internuculi automaton, nummos, annulos veſteſque tollunt. Utenſilia verò lenæ in vicinas transferunt ædes: dormientemque altoque ſomno ſepultum deponunt in pratum. Appropinquante aurora expergiſcitur illuſus. Ubi ſe in ſolitudine deſertum videret miſer, veſtes, nummos annuloſque ſublatos ſeque totum nudum conſpiceret incautus, remeat ad lupanar. Utinam modo annulum pronubum reglutinare vellet venefica, teſſeram tantæ pietatis. Sed eum vacuos inveniret eſſe penates, revertitur ad ſuum hoſpitium implumis, putidæ mœchæ inſidias millies damnans.

Dii tibi dent nudoſque lares inopemque ſenectam,
Et longas hyemes, perpetuamque ſitim.

Eædem

Eædem & alibi peraguntur fabulæ, personæ tantum mutantur. Nam in eodem ludo omnes lenæ & meretrices edoctæ. Lenones, lenæ, psaltriæ tamdiu blandiuntur quamdiu vident rapinis superesse pabulum. Sumptuum umbra egestas. *Prov. xxii.* 14. De ἀσώτῳ. *Luc.* xv. 30. καταφάγων τὸν βίον μετὰ πορνῶν. In furoris deliquio mens futura non præcogitat: quia intellectus transiit in affectum: at potito amore, ipsa voluptas vertitur in tormentum. Cum itaque scortator obtorto collo ut bos ad lanienam, ita ad suum exitium rapiatur, ideo tergum obvertite illecebris his argentariis. Philetarum osculis strangulamini Γάνιται & tandem digito nudo mendicatis. Exuti bonis estis oneri & fastidio omnibus. Quapropter τοσούτου μεταμέλειαν οὐ πρίαμαι. Non tantum hæc profusio voluptatum perdidit homines, sed & familias evertit & respub. dissipavit. Canaanæos, Phœnices, Ægyptios, Assyrios, Græcos & Romanos paulò ante gentium dominos, luxuria rerum potiente, exutos im-

perio invenietis. Salvianus non immeritò conjicit otium & libidinem fuisse causas quod Italia Gothis, Græcia cesserit Tartaris. Deglubent quoque lupæ carnis substantiam, ut dixi, eamque putridam vermibus relinquunt in pabulum. Meretricis sinus est sarcophagus & sepulchrum dealbatum. Longè, longè fugitote, ne hæ ἀνθρωποφάγαι vos devorent vivos. *Prov.* v. 8. *Thess.* iv. 3. & saluberrimo D. Pauli parete rescripto, *Rom.* vi. 17.

Nolite emendationem vitæ differre. Omnis procrastinatio in incerto. Nescitis an ad dilueulum sitis victuri. Cognoscite ceu juvenes ceu senes morti æque proximos esse. Infantes fati acerbitas tollit, & majorennes undique varia circumstant & obsident pericula, adeo ut ne momento quis de vitæ suæ puncto possit esse certus. Multi qui se dederant somno, seque immerserant voluptati, mane inventi fuere mortui. Zimri & Cosbi, Alcibiades, Pindarus, Tigellinus, Speusippus, Sardiniani, Politianus, & alii intra scortorum amplexus

plexus inhoneſtam clauſere vitam. Vigilate itaque ne inopina morte ſpiritum per ludibrium amittatis & fœdiſſimam vitam turpiſſima morte finiatis. Cottidie morimur ne ſtabilem vitæ uſuram ſumus nemo mancupio retineret. Cum itaque certæ vitæ prædem nobis non dederit Natura, ideo de ſingulis articulis ejus deliberandum. Si quid ſapientiæ vobis, redimite tempus. De re pretioſiſſima luditur. Cum celeritate fugientis temporis certate ſemperque inſtantis fati ſitis memores. Non ſenſim diſſuendi mali mores: ſine comperendinatione ulla protinus mutandi. Omnibus omiſſis hoc unum agite ut jamjam deſeratis nocitura, & profutura ſectemini. *Pſalm.* cxix. 2, 3, 4. Hoc vobis ſubito dicite, Jam ſtatim, imo vero, jam nunc incipiemus ad tempus eſſe ſoliciti, ſi velimus ſemper eſſe ſecuri. Hoc quotidie meditamini, vitam nihil eſſe aliud quam progreſſum ad mortem: mortem vero appulſum ad immortalitatem. Cum itaque vita hominis ſit meditatio mortis & æternitatis, ideo animi majeſtas ſemper

nobis ſit cordi. In multis regionibus nemo ſumit togam niſi mortuus: at tu ſis ſemper de vitæ tuæ puncto ſolicitus. *Alius de alio judicat dies, ſupremus de omnibus.* Sub mortis horam ad animum revocandæ ſunt omnes tranſactiones. Tum pœnitebit infruniti laboris & dementiæ. Qui ſanctè & inculpate vixit, is cum debitum ſolvit naturæ, ſe ſua conſolari poteſt innocentia & integritate.

Improviſa nulli mors eſt, cui provida vita.

Cogitemus Imperatorem vitæ non cuivis ſemper largiri uſum memoriæ aut intellectus: ſed ſæpe ſinere ut mors vi rapida opprimat exſpirantem. Dum corpus ſanum & mens alacris eſt, diſtinctè poteſt concipere cœleſtia: at verò ſub ictu mortis fatiſcit intellectus nec juſta æſtimatione penſare poteſt æternitatem. Cogitationes itaq; dum vigor ſuppetit, præmittamus in longinquum.

Nam

Nam quod non fuerit conceptum corde quieto,
Acquiri in ſævo turbine non poterit.

Nec perfunctoriè recolendum, egrediente anima, impuros animos reſolvi in cacodæmones, pudicas verò mentes reverti ad fontem pudicitiæ.

Quare, dum incolumes, mente pudicitiam & conſcientia caſtitatem tueamur. Antiqui mali fibræ elidendæ ſunt confeſſione & pœnitentia. Confeſſio eſt initium levaminis. Quippe quamdiu occluſum in pectore fovemus peccatum, tamdiu premimur gravitate. Incluſum pectore peccatum eſt vultur, quod nulla miſeratione domicilio ſuo parcit. Luelæ præſtolatio ἑαυτὸν τιμωρουμένου. Si cupiatis levari laniatu,. Deo & vobis præterita delicta confiteamini. Nolite prætextu humanæ infirmitatis excuſare commiſſa : nam excuſatio auget peccatum,quia tentatis per fraudem obrepere. Sed quam ſtultum eſt fucum velle facere omniſcio Deo. Saul ſe excuſabat : David verò confitebatur, &

Plangebat. Quare si sincerè fateamini & serio agatis pœnitentiam, corrodentem illum vermem necabit Deus, & quoque ingenitum ardorem mitigabit. Qui propitiando & litando impetravit votum, illum circumstant hilaritas, sanitas & florens ætas. Vos si desideratis hilares esse ac sani, desinite plangenda committere, & pœnitenda appetere. Mentibus vestris versate quam nihil omnino sit quod tot laboribus sumptibusque venamini. Non tantum deprecatione sed morum emendatione placatur Deus. E diverticulo in rectam semitam redire non potestis, nisi anteactæ vitæ finem imposueritis. Cum nulla medicina majorem excitet dolorem quam quæ sanat: ideo subita hæc mutatio iis, qui sæculi vanitate permadent, videbitur forsan difficilis; verum si aliquid pedetentim detraxeritis assuetis, langueſcet mos pravus Apertis oculis videbitis hanc animi tranquillitatem jucundiorem esse vitâ dissolutâ. Tentate. Licet nequitiis indurati non queant cognoscere virtutis suavitatem, (sicut

ægri

ægri ciborum delicias non guſtant, ſenſibus ſtupore obtuſis: ita libidinoſi tempeſtatibus quaſſi placidæ virtutis guſtum non habent) tamen non deſinit caſtitas valetudini & pudicitia menti eſſe ſalutaris. Experimini. Experimentum mei profectus refero. Nunquam ſero reditur ad bonam mentem. Nemo poſthac tam amens fuit, qui non illam viam vitæ, quam ante præcipitem & lubricam eſſe ducebat, huic planæ & ſtabili præponendam eſſe arbitretur. Nos enim in dulci juventute, fervore ætatis impulſi, everſi fuimus: ſed poſtquam contrito corde litavimus, erexit nos Miſericors. Vos qui in concupiſcentia carnis mortui eſtis, reſuſcitabit quoque benignus pater, modo mecum incipiatis ſpernere voluptates, coercere intemperantiam, refrænare appetitus & ſectare continentiam ac mediocritatem. *Humanum eſt errare: belluinum perſeverare in errore.* Quæ major poteſt eſſe voluptas quam faſtidium voluptatis? Quæ ſublimior perfectio, quam affectuum moderatio? Si peccatis, ex ſolito

lito redeuntibus, velitis obſiſtere, ſitis ſemper ſobrii & frugales. Ganeones profligatæ vitæ non ſecus ac æruſcatores & veteratores, quos egeſtas & quæſtus exagitant, ab extrema linea ſalutate. Illum quærite qui ruinæ tuæ ſpoliis nolit diteſcere, & qui ventri, gulæ, languori ac libidini imperans te contra aleatorum, lenonum & emunctorum præſtigias poſſit erudire ac munire. Hunc humanitate vobis conciliate. Hunc conciliatum magni facitote. Omnia oculorm oblectamenta ſunt lenocinia exitioſa. Spernite, cum Demoſthene, voluptatem quæ inducit μεταμέλειαν, & cum Socrate quærite ἡδονὴν ἀμεταμέλητον. Ventri Venerique tributa pendentibus digitum porrigite medium. Reſipiſcite.

Conſimilis vitæ ratio eſt cum Concubina. Concubina eſt quæ cum cœlibe viro, ob quotidianas neceſſitates, naturale fovet contubernium ſine titulo & dignitate matrisfamilias. Ob dubiæ caſtitatis aleam timidiores atque imbelles Μαγίτυ Σοφώτεροι, hac condi-

conditione ſibi ſolent ſtipulari vitæ ſociam. *Quamdiu me caſtam & morigeram geſſero, tamdiu ego tibi juſtæ uxoris loco ero & eris.* Quod ſi non impleret hæc mulier, poterat iterum unius diſſenſu diſſolvi. Licet hic convictus ubique gentium ſit permiſſus, ſicut avaritia, quam mercatores *parſimoniam* vocant; tamen viro ſobrio non expetendam hanc eſſe tori conſortem jampridem inveni. Cum hæc venefica ſciat ſe tantum in diem vivere, ideo te velut exœtra ſiniſtro ore dilaniat. Inter amplexus pandit os ſuum virago & nihil non ex te extorquebit dilecta. Mare eſt fœmina, quod das devorat, nunquam abundat. Emungit non illa te ſolum, ſed & ſi habeat pauperculam matrem, hæc quoque te vexat & lancinat.

Et ſoror & mater, nutrix quoque carpit amantem,
Fit cito per multas præda petita manus.

Taceo

Taceo ſuppoſitos. Cum amator non ſemper adeſt, ſolet vicinus ſubinde vacuo lecto potiri proque tuo ſuum ſupponere fœtum. Adeo ut tota tua vita naufragium ſit. Nullus, quamdiu ſub nutu dominæ degit, facile novit diſcernere ſe, dum emit, etiam venire: quia exitium blanda voluptate ceruſſatum irretito ſolet eſſe gratiſſimum: at verò ſimulac evanuit lenocinium (Δὶς γὰρ πρὸς τὰ καλὰ) turpium impenſarum incipit pœnitere. Quanto perditior quis amat amicam, tanto illa acrius urgeat pro uxore juſta haberi. Quod ſi abomineris, illa cum lacte & butyro adferet malleum cum clave, & in te incitabit Philiſtinos. Licet Νόθοι dicantur Παρθένοι, nec propriè ſint Spurii, Juſtinianus tamen illos pro talibus habet. Licet patrem queant demonſtrare, eum tamen habet quem habere jura non ſinunt. Exſtantibus libris legitimis ex juſtis nuptiis filii naturales non ſuccedunt.

Κατὰ τοὺς νόμους, νόθος γὰρ εἶ κοὐγνήσιος.
Ἐρῶ δὲ καὶ τὸν Σόλωνος. Σοὶ νόμον,
Νόθῳ δὲ μὴ εἶναι ἀγχι-
στείαν, παίδων ὄντων γνη-
σίων· ἐὰν δὲ παῖδες
Μὴ ὦσι γνήσιοι, τοῖς
Ἐγγυτάτω τοῦ γένους
Μετεῖναι τῶν χρημάτων.

Pistheterus Herc. apud Aristoph. in Avib.

Cum Concubina non soleat ἔχειν ἄνδρα, *Gen.* xvi. 3. xxx. 4, 9. Ideo ἔχω Λαΐδα ἀλλ' οὐκ ἔχομαι. Nolito amores nuptiis ancillæ conglutinare, sed nubite pari. Herili devincta nodo insolentiùs tumescit & debita veneratione desinit prosequi Dominum. Si dedita sit queremoniis, valeat cum suis querelis & colligat sarcinulas ὠμήκης. Melius est cum leæna & dracone commorari quam cum muliere spiritûs rebellis. Exigua est omnis improbitas ad improbitatem μεμικῆς.

—*faciunt*

——faciunt graviora coactæ
Imperio ſexus minimumque libidine
peccant.

Sicut Mars, ita Venus æquos amat. Nihil ridiculum magis quam ἀνεύζυγον. At forſan reponet timidior tam malam eſſe domi uxorem quam foris amicam. Scio multa eſſe incommoda quæ in perpetua illa contingere ſolent ſervitute: ſed cum longe gravioribus periculis & damnis mulctemur à carè emptis Veneribus, quæ demum inſania circa has Scyllas atque Charybdes incertis caſibus jactari & tandem in certiſſimæ ruinæ ſcopulum impingere? Uxor in adverſis tuas ægritudines levat obſequio & affabilitate. In ſecundis te inſolentem inhibet, acrioribus cruris involvit & almi ventris onere gravidata cogit ut turgida vela contrahas. Uxor afflicta ſolatium quoque invenit in pectore viri. Ille enim afflictiones prudenter cum ſauciata diſſimulat & patienter fert, mox doctiloquio divinæ providentiæ diſ-

pellit,

pellit, abſtergit. Quos Deus amat illis inquietudines objicit, quos odit ſinit illis ſuo genio indulgere. Si in matrimonio placidam exoptetis quietem, quærite verecundam. Verecundia eſt pronubia caſtitatis & abſentiæ noſtræ præſidium. Illam non in turba συνεδλω, ſed inter honeſtos caſtoſque invenietis parentes. Non illa eſt dos quæ vulgo putatur ingens pecuniarum ſumma, pulchritudo, & ſaltandi peritia, ſed virtus parentum dos maxima. Nam quæ ex frugalibus atque pudicis nata eſt parentibus, plerumque erit frugalior & pudicior aliis. Indoles ſub fauſtis ritè nutrita penetralibus fragilem naturam corroborat. Seligite in rebus Venereis innocentem quam caſtæ quoque diligunt Sabinæ.

Καθαρδίαν περὶ ἀφροδισίων περὶ τὸν γάμον. *Epictetus.*

Pythagoras apud Jamblichum. c. 31. adde *Clementem Alex. lib.* 3.

De qua mentiri fama veretur.

Sedata

Sedata cupido commendat pauperem, redimit deformem atq; exornat venustam, *Prov.* xiv. 1. xxxi. 13. Talis fertur fuisse Plotina Trajani uxor, de qua Plin. *Nonne si Pontifici Maximo eligenda uxor esset aut hanc aut similem eligeret?* Apud Lacones puellæ è lare paterno protrudebantur indotatæ, & quam modestia, humanitas, castitas, virtutesque aliæ reddiderant spectabilem, illa eligebatur in uxorem, utpote auro contra carior, *Prov.* xix. 14. Cui contingit talis uxor, *Martial.* x. 24. huic vita felix: cui imperiosa & obloquax domi forisque est miserrimus. *Syrach.* xx. 4, 5. *Euripid.*

Δίδυμ' ἔρως χρυσοκόμας.
Τόξ' ἐντείνετ', χαρίτων
Τὸ μὲν ἐπ' εὐαίωνι πότμῳ
Τὸ δ' ἐπὶ συγγύσει βιοτᾶς.

Si plus de pecunia quam de moribus sis solicitus, noli indignari si rixis, ærumnis damnisque mulcteris. Insolens malum est beata uxor. Quis convicium audet dicere dotatæ? Et quoniam viri honore indignus est

quisquis

quiſquis uxoris ſuæ compedes emat: ideo nolito uxori nubere. Cogit illa te ſuis reſponſitare interrogationibus,

Siccine lente jaces?

Si cum dote grande adferat ſupercilium, videndum an illa habeat agnatos gentileſque honoribus divitiiſque fulgentes, quorum operâ poſſis promoveri ad divitias atque honores. Ubi potentes conſanguinei, ibi opes. Si extincta ſit illa gentilitas, valeat cum ſua nobilitate jactatrix. Si non ſis ordinis ſuperioris, illa te ſemper vilipendet. Licèt pulchritudine ſe maximè oblectet maritus, *Syrach.* xxxvi. 24. tamen & illa decipitur. Nihil quidem gratius virente gramine aut flore, ſed nihil eo fragilius. Singuli dies carpunt ejus decus. Ubi maritus videt poſt partum pectoris ventriſque formam eſſe mutatam, ſæpe ſtolam, quâ involutum eſt conjugis corpus, proculcat per gradus.

Quos conjunxit forma atque libido, illos iterum diſſolvit ea mutata, *Ariſtotel. Ethic.* 8. 3. Si itaque conſtanter

ſtanter velis amare, nolito fluxa reſpicere, ſed perennia cogitate. Virtus perennis eſt. Non illa eſt virtus quæ ex oculorum percipitur oblectatione: ſed quæ penetrat & demulcet animum. Alcumena apud Comicum:

Non ego illam mihi dotem duco eſſe quæ dos dicitur,
Sed pudicitiam & pudorem & ſedatum cupidinem,
Deûm metum, parentum amorem & cognatûm concordiam,
Tibi morigera, atque ut munifica ſim bonis, profim probis.

Lucret. *Lib.* iv.

Deteriore ſit ut forma mulierecula ametur
Nam facit ipſa ſuis interdum fœmina factis
Morigeriſque modis & mundo corpori, cultu
Ut facile inſueſcat ſecum vir degere, vitam.
Quod ſupereſt, conſuetudo coneinnat amorem.

Præferat

Præferat vir ſagax vera falſis, utilia jucundis, æterna caducis. Præterea rarò pudicitiæ & pulchritudinis ſolet eſſe concordia. Si pulchra eſt, ipſa præda furem vocat. Si ſit pulchra & fatua, pulchritudo eſt ſicut annulus aureus in naribus porco. Satis formoſa cui vires ingenuæ, ſalubre corpus & prudens ſimplicitas, *Mart.* x. 47. Hodie cum nullum vitium vitio vertitur dummodo dos ſit vel pulchrum os, indignari noli ſi poſtes tuæ domus ornentur cornubus. Non lucro aut ſpe pecuniæ, ſed ſolis animis honeſtus amor æſtimatur, *L.* iii. *D. de Donat. inter Vet.* ii.

Si picta ſub herba latuerit hydra tibique contigerit ſalax, petulca, garrula & litigioſa: dicam quibus modis & hæc amara facies dulcia. Conſidera primò te hanc confarreationem ſuſcepiſſe ut poſt mortem à ſæculo ad ſæculum maneres ſuperſtes, *Pſalm.* cxxvii. 3. Ærumnarum gaudia ſunt renidentes circum lares liberi atque nepotes. *Euripid. Ion.* 481. Nemo pro patria ſua vellet mortem oppetere,

nisi spe posteritatis fructuque duceretur. *Si sine uxore possemus esse,* inquit apud A. Gellium Metellus Numidicus, *Lib.* ii. 15. *omnes careremus hisce molestiis: sed quoniam ita natura tradidit, ut nec cum illis satis commodè, nec sine illis ullo modo vivi possit, saluti potius perpetuæ quam brevi voluptati fuit consulendum.* Si nactus es obloquentem, cogita omnium mulierum indolem esse contradicere & ad aurem obgannire. Dodonæi lebetes semel moti per totum resonant diem: at vero si quis mulierem inclementius tetigerit, lingua ejus solvitur statim in obloquium & non prima desinet, sed noctem diei adjunget, ut de Myrtila sua Menander apud Stephanum. Juvenalis de lingulaca,

——— verborum tanta cadit vis,
Tot pariter pelves & tintinnabula dicas
Pulsari.——

Τὴν ὀφειλομένην εὔνοιαν ἀποδιδότω, 1 *Cor.* vii. 3. Sæpe simultas oritur ex desidia mariti. Si maritus noctu jacuerit adversus, uxor conviciorum plaustra in ancillas, in vicinas exonerat neglecta.

lecta. Omnes mulieres natura labiles atque caducæ, adeoque ne concidant fulciendæ & furcillandæ. Synesius testatur se εἰς Ἀφροδίτιον *Juris fuisse & æquitatis observantissimum.* Si lateri tuo non peperceris, commodiuscula quin & propitia fiet tua costa. Nonnullæ Tanaquillæ adeo vafræ, ut rixas studiose conflent, gnaræ Venerem pacem miscuisse duello; quare, ut neglecta officia promoverent versutiores, datâ operâ serunt jurgia. Contra has indomitæ tentiginis veneficas patientiæ loricam induêre Hiobus & Socrates. Mœcenas quotidiana repudia solebat deflere & millies eandem ducere uxorem. Milanion trucis Atalantæ crura humeris tulit ut eam placaret.

Qui patientis animi galeam huic oppoſuerit importunæ atque crudeli, is faciet ut ab altera parte ceſſaverit ſimultas, 1 *Pet.* iii. 7. 1 *Corinth.* xiii. 4, 5, 7. Quod ſi mactata hoſtia non lenior fiat efferata, non longius ejus utere conditione. Lemniades una nocte maritos ſuos ob marcorem ſu-

ſtulêre, excepta Hypſipyle quæ Theonem ſervavit. Belides Danai filiæ maritos quoque interfecêre, inter quas unica Hypermneſtra quæ Lynceum dimiſit incolumem. Sic Eurypyle; ſic Ariadne quæ Zenonem vivum juſſit efferri & ſepeliri, nupſitque Anaſtaſio Dicoro.

—— Et ſimilis ſi permutatio detur,
Morte viri cupiunt animam ſervare catellæ.

Πάσα γυνὴ χόλος ἐστὶν, ἔχει δ' ἀγαθὰς δύω ὥρας,
Τὴν μίαν ἐν θαλάμῳ, τὴν μίαν ἐν θανάτῳ.

Et quamvis vir naturæ privilegio & gentium jure ſit familiæ ſuæ princeps, ratio denique dictet ut maritis ſuis ſint ſubjectæ uxores, *Iſaiæ* iii. 12. *Epheſ.* v. 22, 24. 1 *Pet.* iii. 1. Tamen cogitet vir fortis fœminam imbecille vas eſſe, eique ob hanc rationem impertiatur honorem, 2 *Cor.* vi. 6. Licet te inferiori geras parem, tamen te ut ſuperiorem ſemper venerabuntur vicini.

vicini. Viri diligant, *Epheſ.* v. 25. mulieres ament, *Tim.* ii. 4. Quæ ſincere amat, illa efflictim perditéque diligitur, *Syrach.* xxvi. 16, 17, 18. Haud mediocre condimentum amoris conſenſus voluntatum:

Optatos animi conjungite amores.

Si unus animus, concordia geminato conſenſu erit individua. Eadem voluêre, eadem noluêre Orpheus cum Eurydice, Paëtus cum Arria, Mauſolus cum Artemiſia, Proteſilaus cum Laodamia, Priamus cum Hecuba, Admetus cum Theone, Collatinus cum Lucretia, Poſthumus cum Læl. Galla, Seneca cum Paula, Albutius cum Terentia, *&c.*

Danda opera eſt nequa diſſidia fiant.

Quod ſi ſubinde oriatur friguſculum, ſit matrona ſemper marito ſuo inferior, ut Sara, Penelope, Cornelia, Porcia, aliæque. Sinat ſe Caja ſubjugari; ad nutum Caji ſurgat eique eat obviam dicens, *Domine adſum, impera.* Ægyptii omnem fœminam, quæ viro

morem gerit, vocant Ἀφροδίτιλω. *Hor. Apoll.* 1. 8. Cum tandem istud, quod avidè expetisti, assecutus es, σὸν θυμόσ. Fidem, quam Deo teste interposuisti, religiosè custodi. Sciat vir probus se uxori suæ tantum natum esse non alienæ. Conjux quoque quod sanctè præstitit sacramentum inviolatè observet. Servanda fides ab utroque alteri est. Quales vultis uxores esse, tales & ipsi estote mariti. Cum omnes ferè fœminæ naturâ sint appetentes, una cautio atque una provisio est, uxor retineatur solo exemplo continentiæ. Frugalitatis & modestiæ retinaculis constringenda est tua costa. Nam si vagis conjunctionibus invigilaveris, mulier, ad hoc vitium prona, pravo tuo exemplo incitabitur ad talionem.

—— μιμεῖσθαι θηλυς
Γυνὴ τὸν ἄνδρα χ' ἅπερ αν κλάειν φίλον, *Electra apud Euripidem.*

Si honestam matremfamilias postposueris scortis: illa eorum tuum temerabit,

merabit, & pro legitimis familiam tuam obruet hæredibus extraneis. Et licet maxima ſit differentia viri cum ſoluta rem habentis; & mulieris cum cœlibe. (Illa enim præter fidem conjugalem violat etiam ſocietatem civilem ſupponendo adulterinos & inceſtuoſos partus & falſos hæredes marito, *L. 6. L 34. D. ad L. ſ. Adulter.*) tamen nulla eſt tam perditi pudoris adultera quæ non hunc prætextum impudicitiæ ſuæ prætendat, ſe peccando non facere injuriam, ſed illatam ſalva conſcientia referre, ut notant Lactantius & Ulpianus, *L. 13. § 8. D. ad L. ſ. Adulter.* Cavete itaque viri, ne quod conjugis eſt, alii detis. Cohibeat matrona cogitationes intra genialem lectum.

Τίκτουσιν ἢ γυναῖκες ἐοικότα τέκνα γονεῦσιν.

Laudantur ſimili prole puerpuræ.

Ad fingendas frontis, oris corporiſque ſimilitudines maxime valet imaginatio. Si uxor fervide inter opus imaginem

imaginem mariti fixa cogitatione versaverit, formæ cogitatæ & haustæ lineamenta sub ipso conceptu confluent in secessum uteri, & embryoni inducentur. Quare plures inter homines quam inter bruta facierum sint differentiæ rationem hanc tradit Plinius, *Lib.* vii. 12. Animalia bruta singula in suo genere cuique similia gignere corpora, quia imaginandi vi carent: at verò animal rationale ob velocitatem cogitationum animorumque celeritatem simul & ingeniorum varietatem multiformes imaginationi imprimere motus adeoque & fœtui.

Ἀστόργου δὲ γυναικὸς ἐπ' ἀλλοτρίῳ νόος αἰὲν,
Ῥηΐδιαι δὲ γοναὶ τέκνα δ' ἔποτ' ἐοικότα πατρί. *Theocrit. Id.* 17.

Cum itaque patrantium cogitationes effingant fœtum, ideo animo & corpore marito tanquam saxo adhærescat conjux.

Sit

Sit ſuo ſimilis patri
Manlio: & facile inſciis
Noſcitetur ab omnibus,
Et pudicitiam ſuæ
Matris indicet ore.

Non omnes tam felice ac Proconneſia, de qua *Solinus, cap.* 4. Veteres ſolebant ſigna Apollinis, Bacchi, *&c.* proponere gravidis. Galenus *lib.* 1. 11. περὶ τῆς θεραπείας. Cum jam ſiti tuæ nactus fueris potum, noli illam accendere magis bibendo. Nullam ſalutis ſpem habent ægri, qui in medicinam incidunt morbo pejorem. Σπαταλώσης non gerendus mos, *Eſaiæ* iii. 12. In fœminis viroſitatem non tollit tonſa juba, aut braſſicarum lotium: ſed cupido domita ratione. Ne lolium in feraciſſimam ſuccreſcat meſſem, in principio caſtiganda eſt foliorum luxuria. Quibuſdam canibus ſic innatus eſt latratus, ut non pro feritate, ſed conſuednine latrent. Si conſuetudini indulgeas, neceſſitati eris mancipatus & in metallum damnatus. Quippe nihil eſt appetentius,

nihil

nihil rapacius quam uterus. Sana ratio abroget consuetudini. Sicut pudicitia virginem, ita continentia decet matronam. Continentia est rationis in libidinem moderata dominatio. Si itaque secundum rationem vivere velit continens, semper appetitus obsequatur rationi. Quæ ἀσελγῶς poscit sibi satisfieri, illa ὑβρίσουσι τὴν χάριν τοῦ θεοῦ, ut apud Martialem Christina 11. 31. Xystus Γνωμογράφος notat complures cum propria uxore stupra committere & adulteria. Certe si quis easdem, quas cum scorto, etiam cum uxore sua ἐν κλινοπάλῃ exerceat nequitias, parum interesse videtur an domestico vino, an vero œnopolæ insaniat liquore. Cum itaque conjugata se æquè suo marito possit prostituere ac ganeoni, ideo quæ in permisso ludo nolit peccare, illa non nisi temperanter congruenterque indulgeat amori. Non debet provida materfamilias eodem uti patrefamilias & profuso largitore, non magis quam amico consultore & adulatore. Cestum nunc huc, nunc illuc

illuc ligare, & immundiſſimis baſiis maritum conſpuere illumque ad faſtidium diſterere, non matronæ, ſed laſciviſſimæ induperatricis eſt. Talis Julia F. *Plin.* xxi. Sacra iſtius palæſtræ non niſi piè caſtéque debent confici. Omnis ἀσέλγεια liberorum procreationi infrunita eſt. Salomon πολυγαμώτατος ex 300 pellicibus uxoribuſque 700. 1 *Reg.* xi. 3. unum tantum ſuſtulit Roboamum. Matrimonium non voluptatis incitandæ, ſed propagandi & conſervandi generis humani cauſa conceſſum mortalibus. *Seneca conſ. ad Elv.* Πάντων μετρὸν ἄριστον. Monet Lamuelem Betſaba ne mulieribus robur ſuum det.

Μηδὲ γυνή σε νόον Πυγοστόλος ἐξαπατάτω.

Quis prodigè ſuum ſemen profunditis σπείρει ἐνὶ πόντῳ.

Ἔρωτες ὑπ' ἑρμὴν ἀγὰν
Ἐλθόντες οὐκ ἐνδοξίαν
Οὐδ' ἄρετον τρέδωκαν
Ἀνδράσιν, εἶδ' ἅλις ἐλθὸς

Κύπρις

Κύπρις οὐκ ἀλλὰ θεὸς
Εὔχαρις ὕτω.

Qui arcum ſemper habet extenſum is illum enervat. Non eſt fertilis ager qui ſemper foditur: ſed qui tempeſtive colitur. Si velis ut pinguis maneat ager, per ſtata intervalla fode. Qui quotidie ſcindit catullientem lupam is languidè hæret: at qui exſpectat donec ipſa natura affluenter exuberat, hic almo imbre in lætæ conjugis gremium deſcendit. Feſto die ſi quid prodegeris, profeſto egere licebit, niſi peperceris. Salaciores cito calveſcunt & ſeneſcunt. Non tantum latera fiunt invalida parumque firmi poplites, ſed & mens memoriaque vacillant, Ariſtot. *Prob.* xix. 4.

Hinc animi caligo & magna oblivio rerum
Quas modo geſſiſti.

Vetulæ itaque erudiant adoleſcentiores ne maritorum vires frangant atque exhauriant, ſed reverenter habeant

ant & libertatis impetum moderentur. Permissi ludi terminus Μηδὲν ἄγαν. Solon catus decoræ palæstræ Rector τρὶς ἑκάστου μηνός. Zenobia semel tantum quovis mense concumbebat, nec sui potestatem concedebat Odenatho, si cessaret profluvium. *Treb. Pollio c.* 30. Prægnans, simulac menses desinunt pendere tributa, ante omnia abnuat desideria mariti. Ne fraudetis vos invicem nisi ex consensu pro tempore, ut puri jejuniis orationibusque vacetis: & ne vos tentet Satanas διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν, iterum in unum convenite, 1 *Cor.* vii. 5. Eodem sensu quo *Irascimini & nolite peccare.* Julia repleta quoscunque admittebat sessores, *Macrob.* ii. 5. Cæteræ inter ζῶα ἄλογα bestiæ tantum τῆς γόνης χάριν invicem admittuntur, fœtuque suscepto repugnant: at mulier & equa semper Ἱπποκήλῃ, laborant, nunquam prosedano, *Aristot.* iv. 5, 8. *Fœta* dicitur de animalibus: de muliere & equa *gravida*, *Plin.* vii. 1. viii. 17. Plato genitale viri vocat animal sui juris: at mulieris

mulieris uterum ſervum dedititicium cupiditatibus. Licet ſic fieri ſoleat, tamen melius cum rebus humanis ageretur, ſi mariti minus indulgerent prægnantibus Cum in procreatione ſobolis natura operetur cum opifice cœleſti, ideo dum fingitur, dum animatur fœtus, nefas eſt operantem naturam ritéque creſcentem afficere moleſtia. Si fœtus in viſceribus matris vocis uſu polleret, conqueretur ſe indigna pati: id quod etiam neſcius fari facit cum primo reſpirat. Ex nimia petulantia ſuſcepti plerumque ſunt flagitioſiores. Nam perpetuis parentum urticis ſtimulati ac inflammati non poſſunt non per vitam ardere. Saul Jonathanem vocat *progeniem laſcivæ*, 1 *Sam.* xx. 30. Præterea cogitate intemperantes ſæpe intra ipſas artificis naturæ manus fœtum interficere. Si itaq; turbatum naturæ ordinem videatis, ſuſpicamini tantæ calamitatis cauſam fuiſſe nimiam plantatorum laſciviam. Si arietans embryonem non ſuffocet, efficit tamen, ſicuti ego accepi, ut puerpera ejiciat ſcævos, claudos, atque

que gibbosos. Quare si domesticis funeribus erubescere nolitis, sinite gravidam manere obseptam. Ἁμῶς ἡ παιδοποιίας ὄρεξις. Lege Lysiæ orat. apud Platonem. Charondas quoque admonuit non nisi gignendis liberis conveniendum esse. ἡ φύσις παιδοποιίας ἕνεκεν σὺν ἀκολασίας ἐποίησε τὸ σπέρμα. Ab ἐγκύσῃ abstinuere Judæi, teste Clem. Alex. Esseni προγαμικοὶ in Palæstina in Ægypto A. D. lvi. Θεραπευταὶ & Θεραπευτρίδες (qui neque Esseni neque Christiani,) in modum dissidii secubabant, & tum demum in unum conveniebant cum liberorum suscipiendorum causa genitalia arva conseri deberent. Lege Philonem. Similia de Christianis narrat Hieronymus. Palladius non dissimulandus auctor refert Brachmanum uxores ex altera Gangis parte versus Indiam habitasse, atque in eam viros tantum mensibus Julio atque Augusto, cum sativum instaret tempus trajecisse & per 40 dies, perfunctis officiis, iterum remigrasse in aliam insulam, nec unquam gravidas ex intervallo revi-

ſiſſe uxores. Spartianus memoriæ prodiit Peſcennium Nigrum rariſſimi exempli virum rei Venereæ prorſus fuiſſe ignarum, niſi ad procreandos liberos. Cereris ſacerdotes conſentientibus viris, amica ſeparatione viduantur imprægnatæ, averſantes contactum maſculorum uſque ad oſcula filiorum. Quemadmodum agricola poſtquam in terram conjecit ſemina, expectat donec ad lætam frugem adoleverint illa: ita quoque vir ſapiens poſtquam intellexerit ſiſtere profluvium, ſinat gravidam, uſque dum excuſſerit onus, manere intactam. Græci viros prudentes vocant χρήσιμους· quales ſunt hi qui nihil ineptè moliuntur. Qui cum ἐχύσῃ ſemen miſcet, is laboris ſui fructu privatur. Mulier ἐν παραβάσει γέγονε· ſed ſi ſe ſobriam modeſtamque gerat, ſalva fiet διὰ τῆς τεκνογονίας μετὰ σωφροσύνης. 1 *Tim.* ii. 15. *Eurip. Iphig.* 543. *Aul.*

Μάκαρες οἱ μετρίαι θεοῦ
Μετά τε σωφροσύναι μετέχον
Λέκτρων, Ἀφροδίται,
Μαινόμεν' οἴστρων.

Adde

Adde *v.* 316. *in Bacch.* σωφρονίζειν Æliano ſe inedia caſtigare. Σωφροσύνη eſt prudens temperantia. *Suid. V. p.* 785. σωφροσύνης φιλοσοφία. *Chryſoſt. T. V. p.* 695. *Euſtath. ad Od.* 164. 9. E contra τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς, inclinatio carnis intempeſtiva Deo inviſa & Spiritui Sancto exoſa. LXX. Interpretibus Στρῆνος, unde Apocalypſeos Scriptor Στρηνιάσαντες interpretatur πορνεύσαντες, *c.* xvii. 9.

Proinde ſi velitis eſſe φιλοφρόνοι & χρήσιμοι ſub rationis, quæ hominem diſcernit à mutis, jugum carnem redigite, eamque ad recti & frugalis conſilii dictamen componite, cujus terminos ſi quis exceſſerit, nihilque aliud ex conjugio petierit, niſi ipſam voluptatem, is neque prudens neque frugalis eſt, nec utile aut honeſtum meditatur; ſed πλεονεκτὸς λογισμὸν λατρείαν prophanat. Εὐκαιρία ſcientia opportunitatis idoneæ, quæ & monente Tullio εὐλαξία dicitur. Vos autem matronæ, ſimulac complicatæ natura ſigna apparent, nolite in medio lecti morari, ſed in extrema ſpon-

da ſecubate. Licet plebeiæ mulieres, quas natura fatali neceſſitate tam abjecto loco collocavit, ut ratione ſe ſublevare non poſſint, pergant vitioſæ obtemperare naturæ, vos, quæ cupitis liberos modeſtos, ſitis ipſæ flexibiles, frugi, modeſtæ, & poculum deſiderii ſana ratione temperate, id eſt, convenienter dictamini rationis rectæ vivite, quod in judicando rariſſime fallitur. Non ad ſimilitudinem ſed rationem vivendum. Niſi ſana ratio hunc moderata fuerit furorem, bruteſcit mulier. Ratione decedente appetitus ſatisfieri non poterit. Si ratio præerit appetitui, rationi ſuccumbet furor. Quod ſi itaque rationem ſanam ſequamini ducem eique appetitum obedientem præbeatis, cætera ludibundæ perficietis. Inferri poſſet mulierem habere in corpus mariti poteſtatem. Licet conjux habeat jus cogendi maritum ad debitam benevolentiam: tamen hoc privilegium æquo & iniquo tempore exercere neque ratio aut divina indulgentia jubent. Pittacus Mitylenæus inculcabat

bat, Γινώσκε καιρὸν, Ὥρα ἐᾶσαι, ὥρα δὲ λαμεῖν, ὥρα δὲ πεπαῦσθαι. Quædam quæ tempore licent, eo mutato, non licent. Si conditio temporis sit mutata, non licet hominem esse aut facere quod vult. *Quæ contra honestatem & bonos mores fiunt, ea nec facere nos posse credendum est*, ut ratiocinatur Papinianus. Nolite itaque contra opportunitatem temporis incubare aut inhærere viscеribus gravidæ ejusque uterum puero saliente vexare. Si ratio malâ consuetudine aberrare cœperit, revocetur sapienti dicto. Inculcate conjugibus σὺν γάμῳ rectos & verecundos mores fœtum roborare. Orent cum Elizabetha ut repleantur Spiritu Sancto. Ne vacua possessio immundis Spiritibus pateat, evolvat gravida oracula sacra. Sunt illa ἰατρεῖον ψυχῆς. Nulla animi ægritudo quæ non suam in illis invenit medicinam. Semper contra vigilantis mali (nam cum vacat pudicitia, libido occupatissima est,) illecebras habebit pharmacum, & appetitus parebit dictamini rectæ rationis. Cum mulier

otiosa semper malè cogitet, ideo frequentet statas fidelium congregationes: sic animum simul & corpus exercebit. Sit conditionis suæ semper memor gravida, nec admittat maritum. Quæ repulsit temulentum; illa sicut rosa, florum sydus, inter spinas fulgebit. Postmodum enixo partu sit prolis suæ nutrix puerpera. Cogitet mater infanti nihil gratius quam sanguis, quo concretus & coalitus est.

Patimurne infantem nostrum pernicioso veneficæ, temulentæ aut servæ cruore ali, aut infici contagio? Spiritumque ducere in corpus & animum ex corpore & animo deterrimo? Id, Hercule, ipsum est quod sæpenumero miramur, quosdam pudicarum mulierum liberos neque corporibus neque animis parentum suorum similes existere. Præterea quæ partus suos deserunt ablegantque à se & aliis nutriendos dedunt, vinculum illud coagulumque animi & amoris quo natura parentes cum filiis consociat, interscindunt aut certe quidem diluunt deteruntque; ita Favorinus apud A. Gellium

xii. 1.

xii. 1. Agni non ſinunt ſe ſubrumari ab alienis animantibus. *Columella, lib.* viii. Videte itaque quam valde expediat liberis illos fonte tuorum uberum rigari. Theodora Conſtantii Chlori conſors non hoc ignorabat. Illa enim, poſtquam partum ſolviſſet, ipſamet infanti ſuum lac præbuit. Unde in Numm. PIETAS ROMANA. Tandem ubi exaruit fons, renuncient exercitiis conjugati. Cum Theoſebio apud Photium 1037. obliviſcantur familiaritatis & officium repudient nuptiale. Habeant ſenes uxores tanquam non habentes, 1 *Cor.* vii. 29. In aere piſcantur effœti. Non infœcundus, ſed & letalis in ſenio coitus. Decrepiti æque ac pueri maximis ſuis damnis languentes ſtimulos irritant. *Juvenilis luxuria ſenectuti proxima, ſenilis ſepulchro contigua eſt.* Democritus vitale ſemen conſervando dicitur ad centeſimum perveniſſe annum. *Tertull.* 45. *Apol.* Brachmanes ob hanc cauſam μακρόβιοι. *Dio Chryſ.* xxxv. Sicut & Bononienſes, *Phleg. Trallian.* Quare fibulam carni imponite ſupre-

mam: ita tamen ut tori ſocia ob memoriam juventutis ſemper ametur. Caveant vetulæ oſſa excitare cremata. Cum jam diu in inſepultis conſenuiſtis membris diſſipatæ pulveres novendiales. Nunc calculi ſubducendi & vaſa colligenda reſtant. Nunc iter cœleſte meditandum, ad quod ſuſcipiendum non datur viaticum ſalubrius caſtitate.

Oſcula rara dabis nobis & non dabis ultro,

Eſt quoque impudicitia quædam in nuptiis ſecundis. Apud Romanos quæ paſſim permutabat viros ob confuſionem nominum, publica deteſtatione digna erat, *Val. Max.* ii. 1. Nemo integræ famæ illam dignabatur ſalutare. E contra Univiræ ſemper in ſolennibus magnus habebatur honor. Huic princeps cedebatur locus. Pudicitiæ ſignum in foro boario nefas erat attingi niſi ab ea, quæ ſemel nupſerat. *Feſt.* In lapidibus obvium UNIVIRA.

Ille

Ille meos primus qui me sibi junxit amores
Abstulit, ille habeat secum servetque sepulchro.

Christiani βιγαμίαν vocarunt μοιχείαν. Tertullianus *voluptuosum dedecus.* Τῆς ἐκκλησίας ῥύπασμα, Basil. M. Evolve *Ambrosium*, p. 217. & *Chrysost. de Virginitate.* Augustinus vero Catâphrygas, Montanistas & Novatianos ob id vituperat. Quod si non omnes, at saltem Mater v. liberorum sit sua sorte contenta. Contritum flammeum & cervix jugo fessa reposcunt ut nunc vas suum possideat ἐν ἁγιασμῷ & τιμῇ. Sicut apud Schytas cum regibus sepeliri solebant coqui, pincernæ atque pellices: ita vidua cum cineribus defuncti omnem lenociniorum comburat apparatum: sic quasi navis relevata (nemo cum sarcinis enatat) emerget & cœlesti unietur sponso. *Apocal.* xix. 9. Quæ vidua est speret in dominum, 1 *Tim.* v. Desolata capiat solatium ex 1 *Joan.* ii. 17. studeat regnum Dei consequi puritate. Caro autem

autem & ſanguis iſtud poſſidere non poſſunt.

Virginibus, quæ uſque ad ſenectutem corpus ſervaverunt impollutum, ipſa virtutis conſtantia ſit calcar ad perſeverantiam. Signata B. Mariæ virginitas ſit illi lampas & vitæ ſuæ cynoſura. Corporis habitum componat ad verecundiam & honeſtatem, & ſic ſuis illam illecebris ipſa virtus trahet ad verum decus.

Te lanæ prope nobilem
Tonſæ Lucriam, non citharæ decent.

Exerceat ſe ἀγρυπνίαις pervigiliis, geniculationibus atque jejuniis. Omne punctum tulere illi & illæ qui quæve propter regnum cœlorum cogitationes pravas συνέχουσιν, *Matth.* xii. Ad nuptias xxx. ad viduitatem lx. & ad hos & illas c. Coerceat cogitationes intra gyrum pudicitiæ. Si pudico amore langueas, te intemeratam oſculabitur oſculo oris tui Chriſtus, fulciet te, futuræ felicitatis ſecuram, malis citreis & tandem deſi-

deriis

deriis amoris cœlestis languentem in serenissimarum electarum collocabit sedem, *Malach.* iii. 3, 4. Quæ seminat in spiritu de spiritu vitam mercabitur æternam. Animus cœlesti amore pastus & pudicitia ornatus in virtutem resolvitur cœlestem. Christus habet millenas ministras Phœbo puriores: si quoque inter illas desideres computari, nocte dieque ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ excuba & ventila faces. Accende lampades iisque infunde oleum bonorum operum, ut si forte de nocte veniat Redemptor, ei accensis facibus obviam ire possis ejulans: Benedictus qui venit in nomine Domini.

Καλὸν μὲν δόμας ἅγνον ἔχειν ἀδμήτα τε μιμεῖν
Παρθενικὴν καθαροῖσι τ' ἀεὶ μελετήμασι χαίρειν.

Verum enimvero cum nullus ex voluntate viri & mulieris satus in hac vita consequi possit habitum pudicitiæ & castitatis (Continentia est perfectionis fastigium & omnium virtutum

tum apex Pudicitia. Quæ ſumma integritas non contigit mortali. *Miſer ego homo! quis me liberabit?*) quid aliud dicendum quam cum omnes debellaverimus hoſtes, ſemper tamen nobis à primæ ætatis carceribus ad metam uſque cum carne, mundo & Satane ſupereſſe luctam. Videtur ſupremus Ἀγωνοθέτης, hunc Holophernem nobis reliquiſſe perpetuum, ut cum virtus ſine adverſario marceat, ſemper cum eo ἀναγώνιοι pertinaciter certaremus, donec tandem perdomito ovans animus ad fontem revertatur purus. Cum molle in molle agens torpeſcat, è contra durum collidat molle, ideo Imperator ſupremus, ne otiis delibuti & ſegnitie vel inertia deliniti pereant milites, eos aſſiduis exercet laboribus. Objicit Dux difficultates & quos amat implicat tentationibus. Non inducit nos Pater cœleſtis in tentationes, ſed in ipſa ſereni fiducia nos probat.

Securo nihil eſt te, Nævole, pejus:
eodem
Sollicito, nihil eſt, Nævole, te melius.

In

In adverſis unumquemque explorat Deus. Sicut aurum igne, ita nos diſcriminibus expolimur. Calamitas virtutis occaſio eſt. Non eſt mollis è terris ad aſtra via Qui parcè, ſobriè, ſeverè, caſtéque vivit, is nullam habet luctam: qui autem cum affectibus pugnat, ſudat & alget, interim manet continens, ille majorem reportabit gloriam quam temperans. Nemo enim præmium percipit ante experimentum. Chriſtiano certandum per totam vitam ſuam. Nam nullas inducias largiuntur ejus hoſtes. *Eſto fidelis uſque ad mortem & tibi dabo coronam vitæ* inquit Βραβευτής. Oportet laurum Herculis ritu morte petamus. In Olympicis Pythiiſque non ille conſequitur oleaſtrum, qui cum pulvere relictus luctatur, ſed qui uſque ad finem extremum, quod contendit, obtinuit. In Prometheis is victor erat qui curſum perfeciſſet inextinctâ face: ita qui lampade accensâ ad ultimum conflictûs punctum perſeverat, is λαμπαδηφόρος victor ac triumphator erit. Virtutis apex

τελεῖν

πλὴν δεδμῶν. Quò amarior lucta, eò gratior victoria. Quò longior pugna, eò sublimior adorea. Cum omnia peccata nos rapiunt invitos, concupiscentia autem carnis intus struat insidias & nos reluctantes percellat voluptate, ideo nullum vitium difficilius potest vinci quam voluptuosa carnis libido. Publicus hostis qui palam aggreditur, facilè cavendo potest vitari: at hic adversarius arcem suam opprimit antequam potest explorari. Unde possitis colligere quantum gloriæ reportaverit quisquis intestinam domaverit belluam & tam blandum superaverit hostem. Certè qui domesticam hanc lenam subegerit, ille seipso fortior fuit: nam ipsi naturæ vim intulit & insitis atque innatis vitiis mederi potuit: adeoque majorem quam Furius de Gallis, Papyrius de Samnitibus, Scipio de Numantia reportavit trumphum. Scipio ad Masiniſſam. *Non est tantum ab hostilibus armatis ætati nostræ periculi, quantum ab circumfusis undique voluptatibus. Qui eas sua frænat virtute ac temperantia domuit, multo majus*

majus ille decus majoremque ſibi peperit victoriam quam nos Syphace victo habemus. Livius *lib.* 30. Fuit olim Scipionis Africani præter alios ſuæ ætatis caſtiſſimi ſtatuæ inſcriptum MAXIMARUM CUNCTARUM VICTORIA VICTA VOLUPTAS. Intueamur inconcuſſum Scipionis robur. Contemplemur ejus animi dotes eaſque, ſi poſſit, æmulemur. Alexander Mag. cum Apelli mandâſſet ut Pancaſten nudam pingeret, atque ex pictura tantum hauſiſſet furorem, ut corpus ſuum mentemque, ne ſpectatoribus ludibrio foret, ſtatim converterit aliorſum, Pictori ſuos conceſſit amores. Magnus animo, major imperio ſui nec minor hoc facto quam triumpho militari. Seipſum enim vicit, quo altior virtus ire non poteſt, *nec torum tantum, ſed & affectum ſuum reliquit artifici.* Agedum, commilitones, ſi quid nos facere oporteat, habeamus nos noſmetipſos in poteſtate, & contra appetitus noſtros tanquam contra inteſtinum hoſtem pugnemus, ſic Alexandro Mag. palmam reddemus dubiam. Summa perfectio

perfectio paſſiones habere in poteſtate, nec ab iis regi, ſed illas ipſas moderari. Cogamus omnes virtutes & induamus πλὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ. Sit fides clypeus, verecundia galea, juſtitia thorax, pudicitia gladium, temperantia cingulum, & denique abſtinentia caſtrum. His egregiis undiquaque muniti, cincti & ſepti præſidibus ignita quævis maligni tela repellemus. Sed cum niſi magni animi & exceſi & prudentia fortitudineque fidentis ſit expetere pugnam, & indicere bellum: nos autem poſt lapſum imbelles ſimus & integritatis noſtræ interemptorem, ſalvâ pudicitiâ, domare non poſſimus, (quis enim potuit? aut potuit unquam?) magis tutum videbitur non pugnare. Comicus malebat luctari *cum Leone, cum Excetra, cum Apro Ætolio, cum Avibus Stymphalicis, quàm tum Amore.* Quippe ſi unam viceris, ſtatim alia ſubnaſcitur hydra. Ratio quia certaminis cogitatio abſorbet meditantem. Nam ſimulac phantaſia ſibi depingit hoſtem, inficitur illa neceſſitate cogitati.

Primus

Primus ille motus, rationis expers, concitus non paulatim incipit, ſed dum procedit totus eſt. Utinam poſſimus ita caput calcare ſerpentis ut calcaneum noſtrum mordere non poſſit! Sed nunc cum caput ſerpentis conterimus, calces noſtros mordet os contuſum, ſæpeque victoris pedes implicat laqueis, quibus illum iterum ſub ſuam redigit ditionem. *Durum eſt contra ſtimulos carnis calcitrare.* Sicut is qui extremam partem longæ tenuiſque haſtæ movens motum diffundit: ita qui ſinit ſenſus quati & ſtimulos moveri motum retinere non poteſt Solet Serpens occultare virus ſuum & obliquè inſidiari. Si vel latum unguem illi cedamus capti ſumus. Qui putat ſe interfeciſſe cupiditates ſæpe à reliquiis evertitur. Cùm itaque tanto periculo moveamur præſtigiæque ſemel incitatæ non ſoleant bonâ fide manſueſcere, ideo ſimus eâ vigilantia ac ſagacitate, ut obliquum meditantis ictum vitemus noſque celeri fugâ ſalvemus. Dementis eſt ſereno celo optare tempeſtatem. Potius eripienda

ſunt vela vento. Ulciſcenda quidem eſſet injuria toti mortalium generi illata: ſed quis hominum natorum Veteratoris, qui per tot ſæcula percalluit, verſutos dolos poſſit illudere? Omnibus omiſſis una cautio *fugere*. Simulac in Phædras, Calvinas, Catienas, Argentarias, ſimileſque incidimus belluas, ne perturbatione adflictemur, cum Bellerophonte conſilium habeamus in arena. Quod aſſequemur ſi fugiamus. Fugere non eſt adventanti obviam procedere hoſtemque invadere, ſed vitare plagas & tanquam ex incendio effugere. Ταὶ δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεύγε. Non minor eſt virtus benè fugere quam fortiter pugnare. *Virtus eſt vitium fugere, & ſapientia prima ſtultitia caruiſſe.* Joſephus relicto pallio in manus adulteræ *fugit & egreſſus eſt foras. Gen.* 39. Nec tantum declinandi ſunt hujus ſæculi ſcopuli: ſed nunc identidem noſmetipſos effugere debemus. Quod ut intelligamus oportet ut collecta in ſe ipſam virtus, ſimulac ei obverſatur obluctatio, incunctanter convertat vim ſuam in meditationes ſpirituales.

Sed

Sed fugitare decet ſimulachra & pabula amoris,
Abſterrere ſibi atque aliò convertere mentem.

Quid jucundius quam æternitatem meditari, & cœleſtia illa gaudia mentis exceſſu præcerpere? Multo magis etiam elaborandum ut à nobiſmet ipſis diſcedamus. Niſi obſtemus nos nobis præſto ſunt naturæ inſitæ infirmitates. Quod ſi à nobis ipſis diſcedamus diſcedent & illæ imbecillitates. Simus innocentes. Optimus triumphus *innocentia.* Innocentia eſt commotionis vacuitas. Innocens dicitur non qui nihil nocet, ſed qui nocere ignorat. Sicut aquæ tranquillitas intelligitur cum ne minima aura commovit fluctus: ita placatus animi ſtatus cernitur cum perturbatio nulla eſt. Qui ſunt corde mundi illi placidiſſima in animo pace fruuntur. *Si cor noſtrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus erga patrem cœleſtem.* Hoc itaque ſimplex & unicum teneamus *Non geſtire.* Qui non geſtit ille omni animi motu

vacuus eſt. Sed cùm nemo adeo ſit humanitatis exhæres, ut hæreditarium malum non illum commoveat omnino: ideo ferociente & inſultante inteſtino ſimul & extraneo hoſte auxilium Dei implorandum eſt. Sævis in undis, ut naufragus ligno, ita cruci Redemptoris noſtri adhærendum eſt. Is qui omnium Rector eſt & amator ſuorum ipſis procellis ſtatuet modum, noſque fluctuantes ex ſæviſſima tempeſtate eripiet, & tandem ſanctum Pæana canentium choro adſcribet. Κύριε ἐλέησον.

Ad Te itaque nos vertimus, Fons pudicitiæ & caſtitatis. Tuam manubus expanſis, tuam genubus flexis depoſcimus opem. Contrito corde confitemur peccata noſtra. Peccavimus, peccavimus prodigi. Cogitationibus, factis & facinoribus tuam, eheu! laceſſivimus iram, tuam in nos provocavimus vindictam. Sumus à capite ad calcem ſanioſi, nec pars ulla, proh facinus! in nobis ſana. At tu, pater benigne, pœnitentibus nunquam tuam denegaſti gratiam. Torquent nos à nativita: e contracta uſque in hunc diem congeſta

congeſta debita. Deprecamur æs conflatum, non alienum ſed noſtrum. Imploramus tuam miſericordiam ſupplices. Petimus, ut erga nos pœnitentes & mœrore proſtratos digneris eſſe miſericors. Hanc tuam munificentiam, bone Deus, largire nobis propter ſatisfactionem filii tui unigenæ, qui majorum noſtrorum offenſas pretioſo ſuo ſanguine expunxit ac delevit. Sicut nativitatis noſtræ macula, puriſſimo immaculati agni ſanguine abluiſti: ita nunc ſuccreſcentes veteris contagii ſpinas evelle, eradica, & Spiritus tui Sancti igne conſume. Libera nos, Pater cœleſtis, ab inſubido appetitu, à cordis, à mentis cæcitate. Cor mundum crea in nobis, Domine, & Spiritum rectum innova cerebro noſtro: Defende nos contra inſidias inteſtini & ſemper vigilantis mali: nec patiare nos filios tuos maligni vafricie duci in tentationes. Interveni cogitationibus noſtris, Sanctiſſimum Numen, ne qui peccati primi Dux, auctor & actor fuit, ſe noſtræ immiſceat phantaſiæ. Illabere intellectui noſtro, ut poſſimus nos ipſos

prudenter

prudenter tueri. Averrunca noſmet à nobis ut poſſimus noſmet ipſos effugere. Diſſipa caligines ut poſſimus videre vanitatem. Doce nos ſtatuta tua ut valeamus evitare occurſum mali. Sicut ex malitiæ ludo peccatrices perduxiſti in gymnaſium virtutis: ita nos è voragine impuritatis extrahe. Cum autem inſito morbo mederi non niſi connubio poſſit, ideo quæſumus ut nobis familiæque noſtræ ſis propitius. Tu qui humanæ fragilitatis conſcius es, Deus, ulceribus noſtris medicinam provide ſalutarem. Des ſodes phdicam, ſinceram & bene moratam, ſociam ut bini illum, quo ardemus cœlibes, ignem extinguamus conjugati In ipſo geniali lecto, ut torus fiat immaculatus, converte deſideria noſtra ad verecundiam & ſobrietatem. Perſeveremus vaſa noſtra cuſtodire in honore & caſtitate, donec his excuſſis, novis induti corporibus, coronam conſequamur perfectiſſimæ integritatis, illaque qua nunc ἅγιοι πανηγυρίσται gaviſi tuas decantant laudes, nos quoq; in exaltatione ante majeſtatis tuæ conſpectum conſtituti

tuti in æternum gaudeamus ſanctitate. Annue votis, annue precibus noſtris, ô Pater & Sator noſter! per & propter tuum erga genus humanum amorem, ſimul & propter Filii tui Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti victoriam. Cui pariter ac Tibi, omnipotens & æterne Deus, & Spiritui Sancto ſit honor & gloria & poteſt asnunc & ſemper in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Hadrianus Beverlandus
Supplex orabat in arce Vindeſorienſi,
Anno 1693.

FINIS.

Errata quæ [illegible]gens deprehendi, Lector [illegible] corriget.

In Dedicat. *Quà jure quàve.*

PA[illegible] lege *arcete.* p. 8. *sævo sanguine.* p. 15. l. 12. *quam cui est negotium.* p. 21. *avertat.* p. 30. *excubent prudentiores.* p. 32. *filiusfamiliæ.* p. 36. *congressibus.* p. 41. *genua. Sic.* p. 43. *Idem visum.* p. 47. *Præfecti Prætorio.* p. 52. *detestarentur,* p. 54. *olidumque.* p. 55. Ἀπέχεσθαι. p. 56. *litterum.* p. 59. *adeo.* p. 62. *deglubunt.* ibid. *usuram ullus mancupio.* p. 71. pro *nubite pari* lege *ducite parem.* p. 82. *custode* p. 93. *complicatæ naturæ.* p. 94. *appetitui satisfieri.* p. 98. *ametur.* p. 102. *Satana.* p. 104. *rapiant.* p. 106 *excelsi.*

Sept. 10. 1685.

Methodus hujus Libri vel Le
babet, numericas, et ex quibus
dam ad calculum reducentis pecu
cos, datis exactè computantur.

Is. Newton
Math. Prof. Luc.